



Forsvarets Innbyggerundersøkelse 2012

Laget for:

Forsvarets mediesenter

Juni 2012

Ipsos MMI • Christian Krohgsgate 1 • 22 95 47 00

Kontaktperson: Kristin Rogge Pran • kristin.pran@ipsos.com

INNHold

1. PROSJEKTINFORMASJON OG SAMMENDRAG	3
2. FORSVARETS OMDØMME.....	4
3. INTERESSE OG TILKNYTNING.....	11
4. FORSVARETS ENHETER OG OPPGAVER	14
5. VERNEPLIKT	21
6. UTDANNING	23
7. ARBEIDSPASS	28
8. DEN NORSKE SOLDAT.....	30
9. FORSVARETS ROLLE	32

1. Prosjektinformasjon og sammendrag

Prosjektinformasjon

Undersøkelsen er gjennomført for andre år på rad av Ipsos MMI (tidligere Synovate) på oppdrag for Forsvarets mediesenter. Undersøkelsen måler innbyggernes holdninger til det norske forsvaret på en rekke områder og ble gjennomført i Ipsos MMIs webpanel, som er representativt for den norske webbefolkningen, i perioden 11. april til 21. mai 2012.

4256 personer besvarte undersøkelsen, disse var 2440 (57,3 %) menn og 1816 kvinner (42,7 %). Svarprosenten var på 31 %, noe som er bra med en såpass lang elektronisk undersøkelse. Undersøkelsen tok omtrent 18 minutter å besvare. Intervjuene er fordelt med rundt 200 i hvert fylke, men 400 i Oslo og Akershus. Dataene er vektet fylkesvis for å tilstrebe størst mulig grad av representativitet per fylke.

Ansvarlig for undersøkelsen i Ipsos MMI er Kristin Rogge Pran, og kontaktpersoner i Forsvaret er sjef for Forsvarets mediesenter Tom Oscar Ovind og senior medieanalytiker Stine Ellingsen Grøndahl.

Sammendrag

Rapporten gjengir resultatene fra undersøkelsen fordelt på de ulike temaene. Signifikante forskjeller mellom ulike undergrupper i forhold til gjennomsnittet og endringer fra forrige gjennomføring kommenteres fortløpende.

Generelt sett ser vi en fortsatt økning både i Forsvarets omdømme og i inntrykk av Forsvaret på mer spesifikke områder. Resultatene viser i år som i fjor at det er store forskjeller mellom kjønn når det gjelder kunnskap om- og interesse for Forsvaret, dette gjenspeiler seg også i holdningene til Forsvaret på de fleste områder. Når det gjelder forskjeller mellom fylker, er det derimot små forskjeller.

Først ser vi på Forsvarets omdømme, i tillegg til at befolkningens inntrykk av Forsvaret måles på en rekke områder som er viktige for Forsvaret. I Ipsos MMIs årlige profilundersøkelse av norske etater og organisasjoner, har Forsvaret de siste årene vist en stadig økning i andelen med godt inntrykk av Forsvaret og en tilsvarende nedgang i andelen med dårlig inntrykk. Resultatene i denne undersøkelsen viser at Forsvarets omdømme styrkes ytterligere. Hele 64 % av befolkningen har et godt inntrykk av Forsvaret, mens bare 10 % har et dårlig inntrykk. Til sammenligning viste Ipsos MMIs (tidligere Synovates) profilundersøkelse i 2008 at 30 % hadde et godt inntrykk og 43 % et dårlig inntrykk. Det er selvsagt ikke mulig at denne utviklingen fortsetter i samme tempo i årene fremover. Nettopp derfor vil man kunne fokusere på å styrke de eksisterende positive holdningene innenfor prioriterte områder, slik at andelen med meget bra inntrykk øker i forhold til andelen med ganske godt inntrykk.

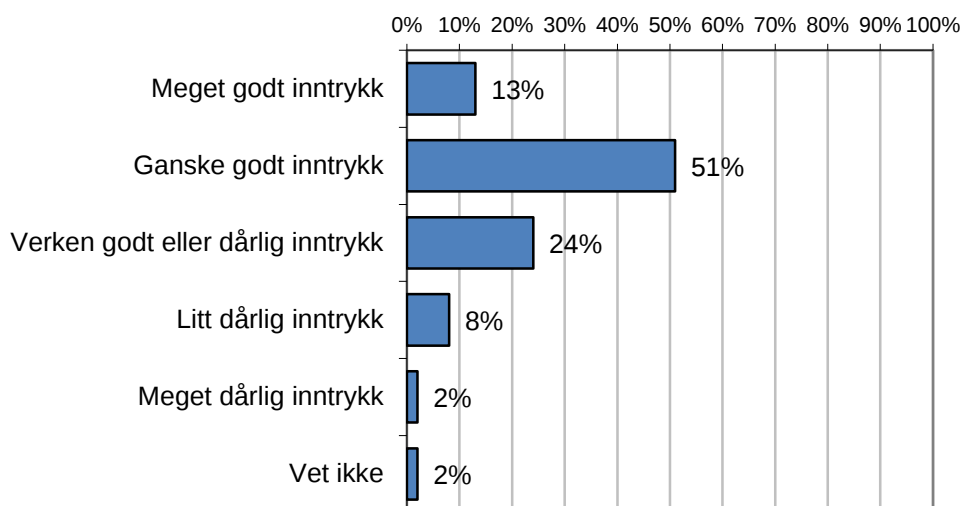
De neste delene tar for seg befolkningens interesse for- og tilknytning til Forsvaret. Vi ser at 43 % er interesserte i spørsmål som har med Forsvaret å gjøre, og at 70 % har hatt en form for erfaring/kontakt med Forsvaret. Deretter ser vi på kjennskap og inntrykk av de ulike enhetene i Forsvaret og Forsvarets oppgaver og evne til å løse dem. Vi finner generelt en sterk sammenheng mellom kjennskap og inntrykk. I delene av undersøkelsen som omhandler holdning til vernepliktsordningen og kjennskap til utdanningsmuligheter i Forsvaret finner vi store forskjell mellom kjønn. Denne forskjellen er mindre når det gjelder vurderinger av Forsvaret som arbeidsplass. Når det gjelder vurderinger av den norske soldat, finner vi forskjeller i forhold til grad av tilknytning og kjennskap til Forsvaret. Resultatene viser at Forsvaret har bred støtte i befolkningen, hele 90 % mener det er meget eller ganske nødvendig for Norge å ha et forsvar i dagens situasjon.

2. Forsvarets omdømme

Omdømmet kan defineres som "det inntrykket omgivelsene har av en virksomhet". I tillegg til å undersøke omgivelsenes oppfatninger av en virksomhet på ulike områder, kan man måle virksomhetens generelle omdømme eller totalinntrykk. Det finnes ulike måleskalaer for å måle totalinntrykk. I denne undersøkelsen har vi valgt å kunne sammenligne resultatene med Ipsos MMIs Profilundersøkelse "Norske etater og organisasjoner". I tillegg har befolkningen vurdert Forsvaret på en rekke ulike verdier og egenskaper.

Det første spørsmålet som ble stilt var altså: "Alt i alt, hvor godt eller dårlig inntrykk har du av det norske forsvaret?". Resultatene (figur 2.1) viser at hele 64 % av befolkningen har et godt inntrykk av Forsvaret. Dette er 4 prosentpoeng mer enn i fjorårets undersøkelse, og det meste av økningen (3 prosentpoeng) finner vi i andelen som har meget godt inntrykk av Forsvaret. Andelen med dårlig inntrykk er i år 10 %, mot 11 % i 2011. Vi ser altså at den positive utviklingen vi har sett for Forsvarets omdømme de siste årene fortsetter. I Ipsos MMIs Profilundersøkelse av norske etater og organisasjoner gikk andelen med godt inntrykk av Forsvaret frem med 11 prosentpoeng fra 2009 til 2010, og 4 prosentpoeng fra 2010 til 2011. Like viktig som at andelen med godt inntrykk er økende, er det at andelen med dårlig inntrykk har sunket kraftig de siste årene. I profilundersøkelsen var denne andelen 43 % i 2008, 34 % i 2009, 25 % i 2010, og 21 % i 2011.

Figur 2.1: Alt i alt, hvor godt eller dårlig inntrykk har du av det norske forsvaret?



Vi finner at de som har vært i kontakt med Forsvaret i løpet av de siste fem årene, har et bedre inntrykk av Forsvaret enn gjennomsnittet. Blant dem som har hatt kontakt med Forsvaret det siste året, er det hele 20 % som har et meget godt inntrykk, mens denne andelen er 10 % blant dem som sist var i kontakt med Forsvaret for mer enn ti år siden. Det er også en sterk sammenheng mellom inntrykket av Forsvaret og hvor interessert man er i spørsmål som har med Forsvaret å gjøre og hvor godt man er kjent med Forsvarets oppgaver. De som har tatt utdanning, vært ansatt, eller har familie eller venner som er eller har vært ansatt i Forsvaret, har et bedre inntrykk enn de som ikke har en slik tilknytning. Vi finner også en litt større andel enn gjennomsnittlig som har et dårlig inntrykk av Forsvaret blant de som har avtjent førstegangstjeneste eller har erfaring fra Heimevernet (13-15 %).

Det er små forskjeller mellom fylker, bortsett fra et noe dårligere inntrykk i Rogaland (58 % godt inntrykk, og 14 % dårlig inntrykk). Det er også en noe høyere andel menn enn kvinner som har dårlig inntrykk (14 % mot 6 %), og vi finner også noen flere som har dårlig inntrykk i aldersgruppen

25-39 år enn for de andre aldersgruppene, mens den største andelen med godt inntrykk finnes i aldersgruppen 18-24 år (72 %).

Hvis vi sammenligner Forsvarets og Politiets resultater i Ipsos MMIs profilundersøkelse, ser vi at Politiet har økt andelen godt inntrykk fra 63 % til 74 % i perioden 2009-2011, mens tilsvarende tall for Forsvaret er 38 % og 53 %. Hvis vi sammenligner med andre store bedrifter, ser vi at for eksempel andelen godt inntrykk av Statoil har ligget på mellom 60 % og 75 % de siste årene, mens andelen for Statkraft har vært på rundt 40 %, Telenor 56-66 %, Vinmonopolet 63-74 %, NSB rundt 35 %, Det Norske Veritas 41-57 %, og AVINOR 18-39 %.

Figur 2.2 viser hvilket inntrykk befolkningen har av Forsvaret på en rekke områder som er viktige for Forsvaret:

- Riktig prioritering og bruk av penger
- Evne til å endre seg i takt med samfunnsutviklingen
- Evne til å møte nye sikkerhetsutfordringer
- Er en høyteknologisk virksomhet
- Kompetanse og fagkunnskap
- Informasjon om egne aktiviteter og organisasjon

For de fleste av disse områdene har andelen med godt inntrykk økt siden 2011, med unntak av riktig prioritering og bruk av penger. For samtlige områder finner vi at de som sist har hatt kontakt med Forsvaret det siste året, eller for inntil fem år siden, har et bedre inntrykk enn gjennomsnittet. I gruppen som sist hadde kontakt med Forsvaret for 6-10 år siden finner vi derimot den største andelen med dårlig inntrykk på samtlige faktorer. Gruppen som sist hadde kontakt med Forsvaret for over ti år siden har størst andel med verken godt eller dårlig inntrykk, noe som ikke er så overraskende totalt sett. Det ser altså ut til at det har skjedd en endring i inntrykket kontakt med Forsvaret har skapt i løpet av de siste årene.

"Kompetanse og fagkunnskap" og "er en høyteknologisk virksomhet" er de områdene folk har best inntrykk av. 60 % har meget eller ganske godt inntrykk av Forsvarets kompetanse og fagkunnskap, og bare 4 % har dårlig inntrykk av dette. Sammenlignet med 2011, ser vi en økning på 4 prosentpoeng i andelen som har godt inntrykk av dette, og en liten nedgang (1 prosentpoeng) i andelen med dårlig inntrykk. Nesten halvparten (49 %) har også et godt inntrykk av at Forsvaret er en høyteknologisk virksomhet, også her ser vi en økning på 3 prosentpoeng siden 2011.

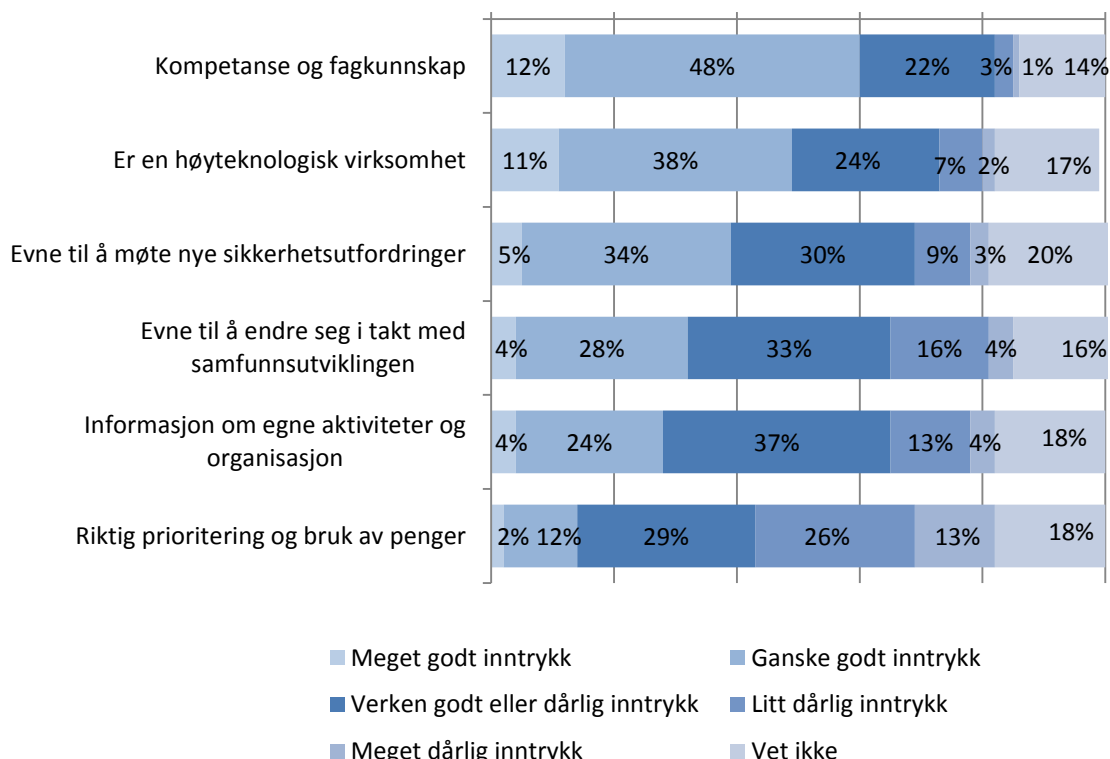
Evne til å møte nye sikkerhetsutfordringer er det nærmere 40 % som har godt inntrykk av, heller ikke her er det store forskjeller mellom undergrupper. Informasjon om egne aktiviteter og evne til å endre seg i takt med samfunnsutviklingen kommer omtrent like bra ut, med 28 og 32 % som har et godt inntrykk, og 20 % med dårlig inntrykk. Vi ser en liten økning i andelen med godt inntrykk for alle disse faktorene sammenlignet med 2011. Andelen som har godt inntrykk av Forsvarets evne til å endre seg i takt med samfunnsutviklingen har økt med 4 prosentpoeng siden 2011. De som har hatt kontakt med Forsvaret de siste fem årene har et bedre inntrykk av dette enn gjennomsnittet.

Riktig prioritering og bruk av penger er, som i 2011, det området folk har dårligst inntrykk på. Bare 14 % har godt inntrykk, mens 39 % har dårlig inntrykk av dette. Her er resultatene helt stabile siden 2011.

Generelt sett finner vi også for dette spørsmålet en positiv sammenheng mellom inntrykket av Forsvaret på de ulike områdene og når man hadde kontakt med Forsvaret sist. De som har hatt kontakt med Forsvaret de siste fem årene har bedre inntrykk enn andre. Det er også slik at den yngste aldersgruppen (18-24) vurderer Forsvaret mer positivt på de fleste områder enn de eldre

aldersgruppene. Når det gjelder type erfaring eller kontakt med Forsvaret finner vi ikke et ensartet mønster, bortsett fra at de som har erfaring fra førstegangstjeneste har en noe større andel med negativt inntrykk av "riktig prioritering og bruk av penger". Det er også små forskjeller mellom fylker. Et lite unntak er Rogaland hvor folk har et litt dårligere inntrykk enn i andre fylker når det gjelder riktig prioritering og bruk av penger, og at Forsvaret er en høyteknologisk virksomhet.

Figur 2.2: Hvor godt eller dårlig inntrykk har du av Forsvaret på følgende områder?



Når vi spør om hvilket inntrykk folk har, eller hvor viktige ulike forhold er har vi på forhånd definert hvilke forhold som skal evalueres. Selv om et forhold kan vurderes som viktig, eller man kan ha godt inntrykk av det, er det ikke alltid slik at det har stor betydning for vårt totale inntrykk av en virksomhet. Det er mange forhold som bidrar til vår totale vurdering av en virksomhet, og det kan være andre forhold enn de vi objektivt vil si er viktige eller har godt inntrykk av.

I en regresjonsanalyse avdekker vi hvilken påvirkningskraft de forholdene vi har spurt om har på det totale inntrykket. Vi finner med andre ord ut hvor viktige de ulike forholdene er for folks oppfatning av virksomheten uten at vi spør direkte om det. Regresjonsanalysen kan ikke avdekke alle forhold som bidrar til å skape inntrykket av virksomheten, men avdekker den relative betydningen av de forholdene vi har spurt om. Tabell 2.1 viser hvordan folks inntrykk av Forsvaret på de ulike områdene relativt sett påvirker deres totalinntrykk av Forsvaret. Faktorene er rangert etter hvor stor påvirkningskraft de har på vurderingene (tallene til høyre i tabellen viser regresjonskoeffisientenes størrelse).

Tabell 2.1: Hvordan de ulike faktorene påvirker totalinntrykket av Forsvaret

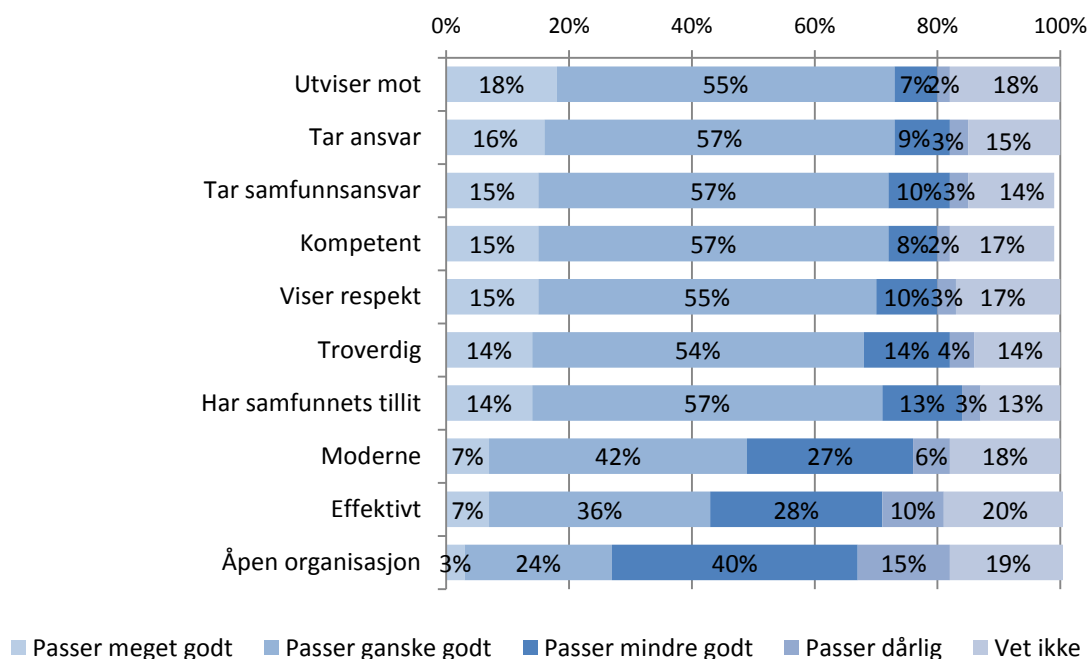
Resultater fra regresjon med totalinntrykk som avhengig variabel	
<i>Kompetanse og fagkunnskap</i>	0,307
<i>Riktig prioritering og bruk av penger</i>	0,262
<i>Evne til å møte nye sikkerhetsutfordringer</i>	0,254
<i>Evne til å endre seg i takt med samfunnsutviklingen</i>	0,205
<i>Informasjon om egne aktiviteter og organisasjon</i>	0,103
<i>Er en høyteknologisk virksomhet</i>	0,082

Resultatene er omtrent identiske med funnene fra 2011. Som tabell 2.1 viser er det kompetanse og fagkunnskap som har størst betydning, fulgt av riktig prioritering og bruk av penger. Det at man har et godt inntrykk av Forsvaret som en høyteknologisk virksomhet har enda mindre betydning for totalinntrykket i årets undersøkelse. Liten betydning har også informasjon om egne aktiviteter og organisasjon. Det kan altså fremdeles se ut som om det vil være nyttig for Forsvaret å forbedre områdene prioritering og bruk av penger og evne til å møte nye sikkerhetsutfordringer i arbeidet med å utvikle omdømmet.

Figur 2.3 viser hvordan befolkningen vurderer Forsvaret på en rekke verdier og egenskaper. Totalt sett ser vi at inntrykket av Forsvaret er bedret fra fjorårets undersøkelse på alle områdene. Særlig når det gjelder "viser respekt" og "har samfunnets tillit" ser vi både en økning i andelen med godt inntrykk, og en nedgang i andelen dårlig inntrykk. Resultatene viser, som sist, at de verdiene og egenskapene folk mener passer aller best på Forsvaret er utviser mot, tar ansvar, tar samfunnsansvar, er kompetent og viser respekt. For alle disse er det over 70 % som mener de passer godt, og under 15 % som mener de ikke passer. Deretter følger "har samfunnets tillit" og "er troverdig", med over rundt 70 % som mener det passer, og ca 15–20 % som mener det ikke passer. De verdiene og egenskapene folk mener passer minst på Forsvaret er moderne, effektiv og åpen organisasjon. 55 % mener at "en åpen organisasjon" ikke passer på Forsvaret.

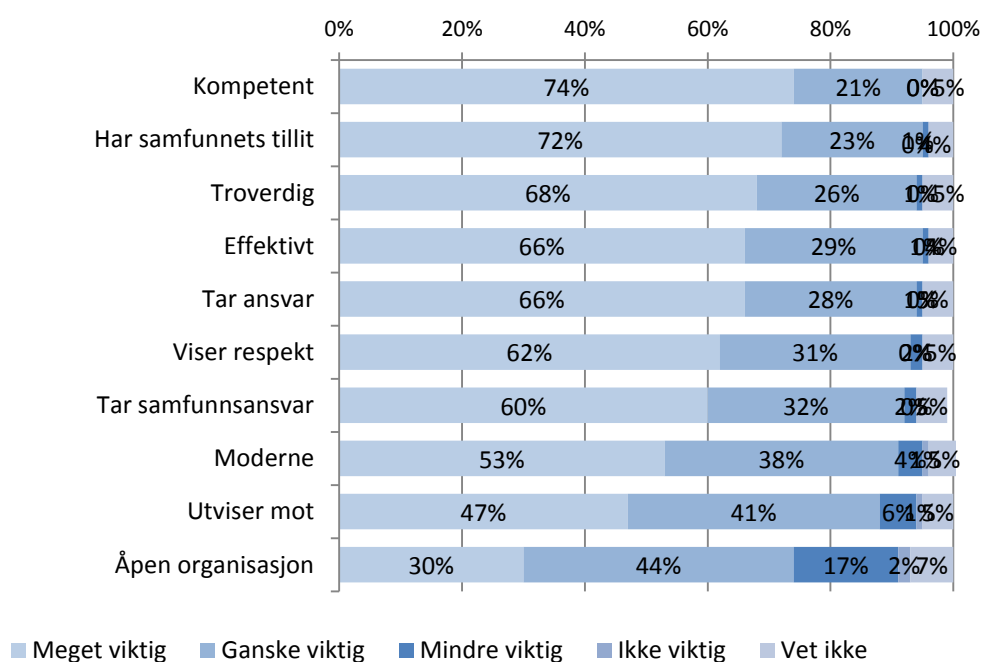
Disse resultatene stemmer godt med det Ipsos MMI har målt i Profilundersøkelsen over de siste årene. Effektivitet og økonomisk styring, samt åpenhet og informasjon er de faktorene Forsvaret kommer dårligst ut på, selv om det også for disse har skjedd en positiv utvikling de siste årene. Samfunnsansvar og kompetanse og fagkunnskap har høyere andeler som har godt inntrykk, og også disse andelene har vært økende over de siste årene.

Figur 2.3: Nedenfor følger en del verdier/egenskaper. Hvor godt eller dårlig synes du hver av disse passer på Forsvaret?



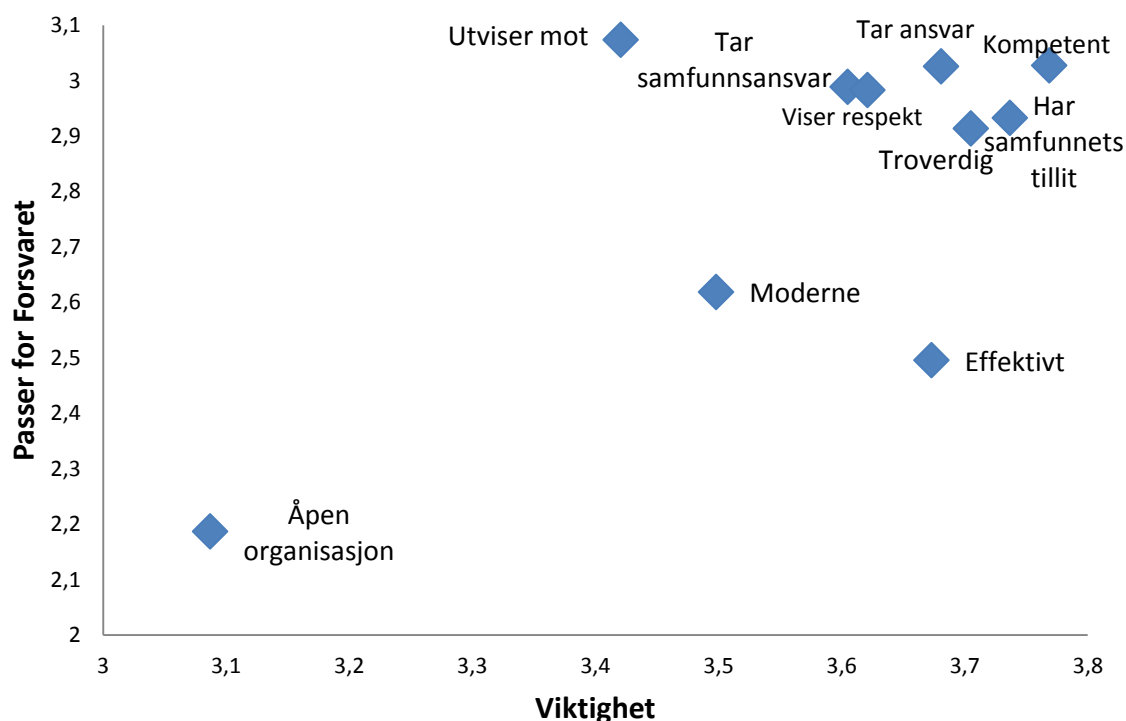
Figur 2.4 viser hvor viktige befolkningen vurderer de samme verdiene å være for et tidsriktig forsvar. Resultatene er tilnærmet identiske med fjorårets undersøkelse. Når vi sammenligner med vurderingene av Forsvaret, ser vi at utviser mot kommer langt ned på listen, mens effektivitet blir vurdert som langt viktigere. Det samme gjelder troverdig og har samfunnets tillit, som også blir vurdert som relativt viktigere generelt, enn ved vurderingen av Forsvaret.

Figur 2.4: Hvor viktig mener du disse verdiene/egenskapene er for et tidsriktig forsvar?



Også for forholdet mellom vurdering av Forsvaret og oppgitt viktighet av verdiene har vi laget en vurderingsmatrise (figur 2.5). Skalaene er kuttet for å tydeliggjøre grafisk den relative forskjellen mellom variablene. Begge skalaene, for oppgitt viktighet og for vurdering (passer for Forsvaret), går fra 1 til 4.

Figur 2.5: Vurderingsmatrise - forholdet mellom viktighet og vurdering



På samme måte som for områdene Forsvaret ble vurdert på, har vi også her gjort en regresjonsanalyse som viser hvilken påvirkningskraft vurderingen av Forsvaret på de ulike verdiene og egenskapene har på totalinntrykket. Resultatene er vist i tabell 2.2. Resultatene viser at troverdighet og tillit er de viktigste verdiene som skaper et godt totalinntrykk. Faktorene er rangert etter hvor stor påvirkningskraft de har på vurderingene (tallene til høyre i tabellen viser regresjonskoeffisientenes størrelse). Sammenlignet med fjoråret har kompetanse nå noe mindre betydning, mens effektivitet har større betydning for inntrykket.

Tabell 2.2: Hvordan de ulike verdiene påvirker inntrykket av Forsvaret

Resultater fra regresjon med totalinntrykk som avhengig variabel	
Troverdigg	0,279
Har samfunnets tillit	0,243
Effektivt	0,171
Kompetent	0,137
Tar ansvar	0,129
Moderne	0,128
Viser respekt	0,097
Tar samfunnsansvar	0,095
Utviser mot	0,085
Åpen organisasjon	0,068

Hvilke faktorer har størst betydning for totalinntrykket av Forsvaret?

For å besvare dette spørsmålet har vi først gjort en korrespondanseanalyse (faktoranalyse) innenfor de ulike temaområdene. Dette gjør vi for å finne enkeltspørsmål som i stor grad samvarierer, og som sammen danner en underliggende faktor som påvirker totalinntrykket. Deretter har vi konstruert indekser av disse sentrale faktorene, som er justert i forhold til de opprinnelige skalaene og brukt i en regresjonsanalyse som avdekker hvilke forhold eller temaområder som i størst grad påvirker totalinntrykket av Forsvaret.

Resultater fra regresjon med totalinntrykk som avhengig variabel	
<i>våpengrener</i>	0,440
<i>indirekte trusler</i>	0,326
<i>tillit</i>	0,262
<i>riktig prioritering</i>	0,148
<i>direkte trusler</i>	0,145
<i>solid arbeidsplass</i>	0,125
<i>god innsats internasjonalt</i>	0,122
<i>effektiv og åpen</i>	0,102
<i>faglig sterk</i>	0,094
<i>redde liv ved ulykker</i>	0,059

Den faktoren som har aller størst betydning, er inntrykket folk har av de ulike våpengrenene (Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret og Heimevernet). Deretter følger det vi har kalt indirekte trusler, som omfatter forsvar av norske verdier, ressurser, suverenitet og rettigheter. Tillit omfatter forhold som at Forsvaret har samfunnets tillit, er troverdig, kompetent, utviser mot, tar ansvar og samfunnsansvar og viser respekt. Riktig prioritering er enkeltspørsmålet om inntrykk av Forsvarets evne til riktig prioritering og bruk av penger. Faktoren vi har kalt direkte trusler omfatter Forsvarets evne til å møte trusler som terrorangrep og krig/angrep på Norge. Solid arbeidsplass inkluderer forhold som at Forsvaret tar vare på ansattes sikkerhet, er en attraktiv og trygg arbeidsplass, og har gode ledere. God innsats internasjonalt er i hvilken grad man mener norske soldater gjør en god innsats internasjonalt. Effektiv og åpen er hvor godt man synes egenskapene åpen organisasjon og effektiv passer for Forsvaret. Faglig sterk inkluderer kompetanse og fagkunnskap og er en høyteknologisk virksomhet. Redde liv ved ulykker er inntrykket av Forsvarets evne til å bidra til å redde liv ved ulykker og katastrofer.

Som vi ser er det slik at de viktigste faktorene kan oppsummeres i at et godt totalinntrykk skapes gjennom et godt inntrykk av Forsvaret på de mest synlige områdene for folk flest (våpengrenene), at Forsvaret oppfattes å ha en grunnleggende evne til å forsvare landet, og har legitimitet i form av samfunnets tillit.

3. Interesse og tilknytning

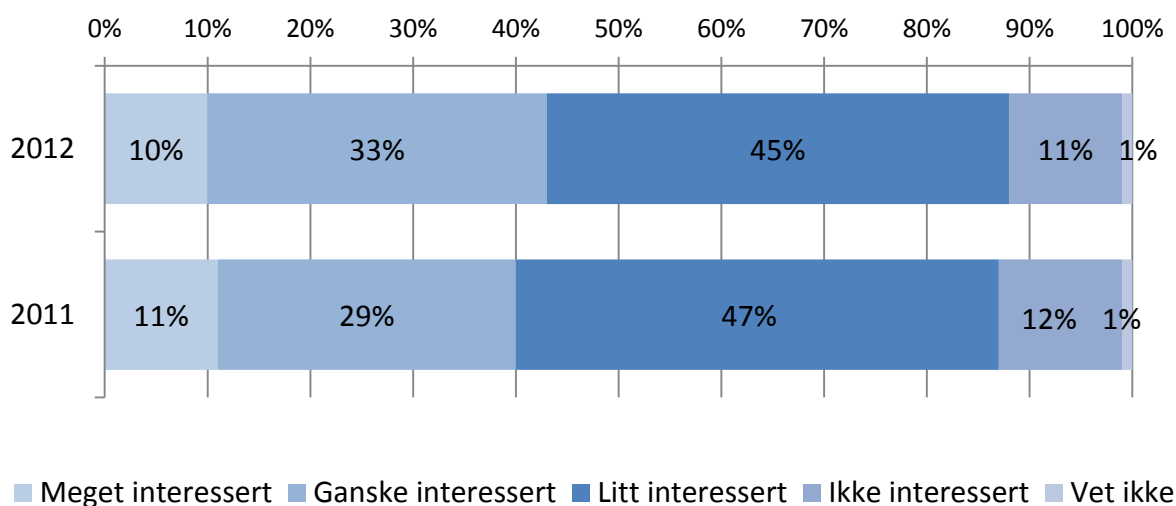
I undersøkelsen kartlegger vi i hvilken grad folk er interesserte i spørsmål som har med Forsvaret å gjøre, hvor de får informasjon om Forsvaret fra, og i hvilken sammenheng de har erfaring med, eller har vært i kontakt med Forsvaret.

Figur 3.1 viser at 43 % av befolkningen er meget eller ganske interesserte i spørsmål som har med Forsvaret å gjøre i 2012, og at andelen har økt med 3 prosentpoeng siden 2011. Det er store forskjeller mellom kjønn også når det gjelder interesse for Forsvaret. Andelen menn som er meget eller ganske interesserte er på hele 56 %, mens tilsvarende andel for kvinner er på 31 %. Vi ser allikevel en økning på 5 prosentpoeng i andelen kvinner som er interesserte i spørsmål som har med Forsvaret å gjøre siden 2011. Når det gjelder alder er det de yngste (18–24) og de eldste (60+) som er mest interesserte.

På samme måte som for totalinntrykk, ser vi at de som har hatt kontakt med Forsvaret i større grad enn andre er interessert i spørsmål som har med Forsvaret å gjøre enn de som ikke har hatt kontakt. Dette gjelder alle typer kontakt, også gjennom førstegangstjeneste og Heimevernet. Det er også en sterk sammenheng mellom interesse for Forsvaret og når man sist hadde kontakt. Jo kortere tid siden man hadde kontakt, desto større interesse. Hele 68 % av dem som har hatt kontakt det siste året er meget eller ganske interesserte, mens andelen blant dem som hadde kontakt for mer enn ti år siden er 46 %. Andelen blant dem som ikke har hatt kontakt er på 21 %.

Det er små forskjeller mellom fylker når det gjelder interesse for Forsvaret, men vi finner en noe høyere andel i Buskerud (52 % er meget eller ganske interesserte), og en noe lavere andel i Vest-Agder (20 % er bare litt eller ikke interesserte).

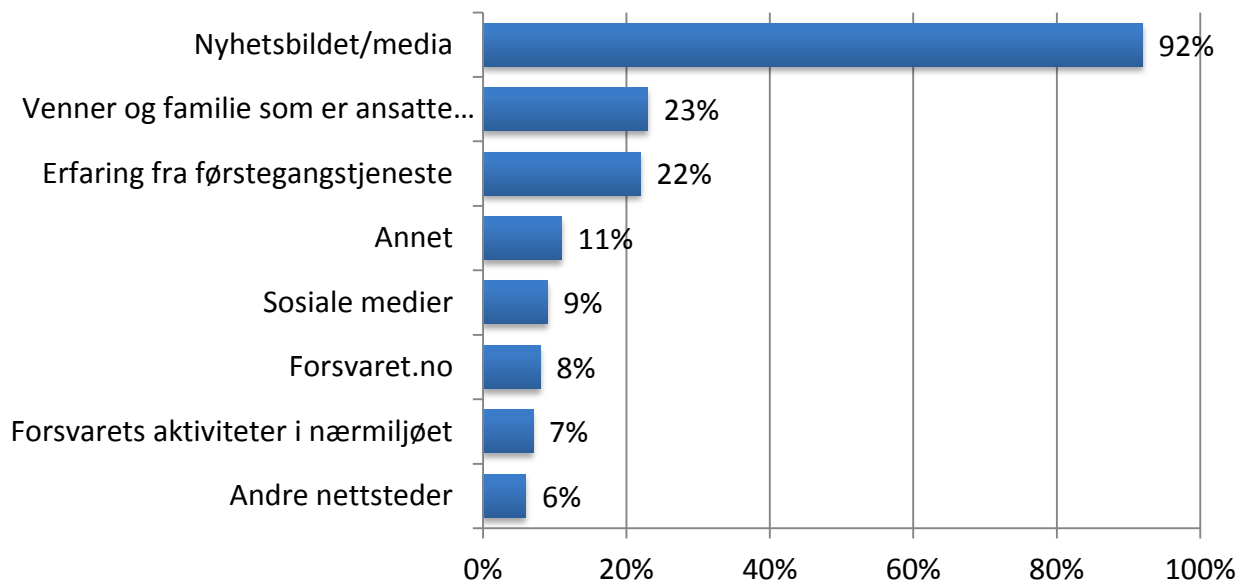
Figur 3.1: Hvor interessert er du i spørsmål som har med Forsvaret å gjøre?



Figur 3.2 viser at de fleste får mesteparten av informasjonen om Forsvaret fra nyhetsbildet. Deretter følger venner og familie som er ansatt i Forsvaret og erfaring fra førstegangstjeneste. Resultatene er svært like fjorårets, bortsett fra sosiale medier som ikke var med som alternativ i 2011. Informasjonskildene fordeler seg ulikt mellom kjønnene. Kvinner henter informasjon fra nyhetsbildet og venner og familie som er ansatt i Forsvaret, mens menn har flere kilder til informasjon i tillegg til at 41 % oppgir egen erfaring som en informasjonskilde. Hvis vi ser på forskjeller mellom fylker, finner vi at det er signifikant flere som oppgir venner/familie og aktiviteter

i nærmiljøet i Hedmark og i de tre nordligste fylkene. I Rogaland er det flest som svarer førstegangstjeneste. Blant de aller yngste (18–24 år) er det flere som får informasjon fra familie/venner som er ansatte i Forsvaret (42 %) og fra forsvarer.no (27 %), og sosiale medier (26 %) enn i de eldre aldersgruppene.

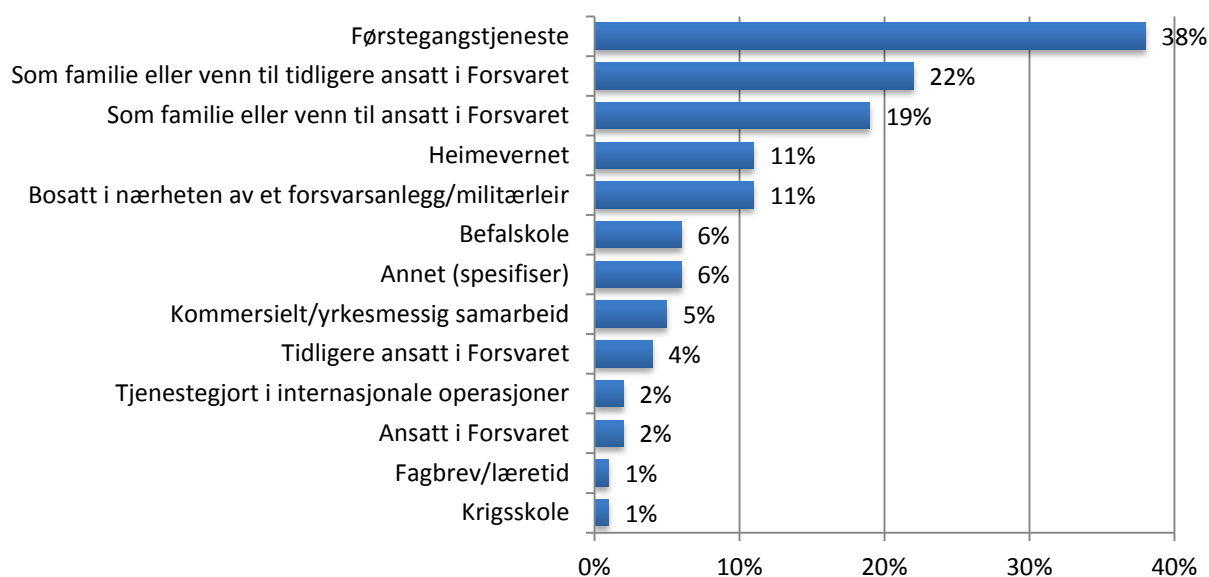
Figur 3.2: Hvor får du informasjon om Forsvaret fra?
(flere svar mulig)



Når det gjelder erfaring og kontakt med Forsvaret (figur 3.3) finner vi ingen endringer fra 2011. Også her er det naturlig nok store forskjeller mellom kjønnene. 48 % av kvinnene oppgir at de har ingen erfaring eller kontakt med Forsvaret. Bare 12 % av mennene oppgir det samme. 73 % av mennene oppgir at de har erfaring fra førstegangstjeneste, mens andelen kvinner er 3 %. Totalt 22 % oppgir at de har venner eller familie som er eller har vært ansatt i Forsvaret, denne andelen er høyest i Nord Norge og på Østlandet. I snitt oppgir 11 % at de er bosatt i nærheten av et forsvarsanlegg/militærleir, mens i Nord-Norge er denne andelen 26 %.

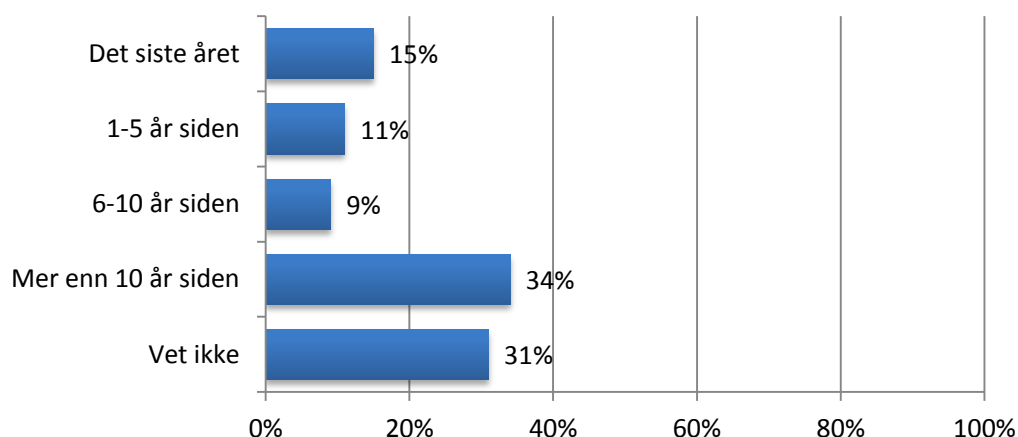
Når vi ser på fylker, finner vi små variasjoner. Flere enn ellers oppgir å ha vært i kontakt med Forsvaret i forbindelse med førstegangstjeneste, har vært ansatt i Forsvaret, eller hatt kontakt gjennom fagbrev/læretid i Rogaland enn i de andre fylkene. Andelene som svarer gjennom familie og venner som er ansatt i Forsvaret er størst i Akershus og i Troms, mens vi i Buskerud finner flest som har tatt befalskolen. I Troms finner vi også de største andelene som tidligere har vært ansatt, og som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner, sammen med en lavere andel som ikke har hatt noen erfaring eller kontakt med Forsvaret.

Figur 3.3: I hvilken sammenheng har du erfaring med/vært i kontakt med Forsvaret?
(flere svar mulig)



Figur 3.4 viser når man sist var i kontakt med Forsvaret. 15 % svarer det siste året, det er naturlig nok flest menn (18 %) i denne gruppen, og vi finner også større andeler blant de yngste (36 % i aldersgruppen 18-24), og blant folk i Nord Norge (21 %). Når det gjelder fylker, er det i Hedmark, Rogaland og Troms vi finner de største andelen som oppgir å ha hatt kontakt med Forsvaret det siste året.

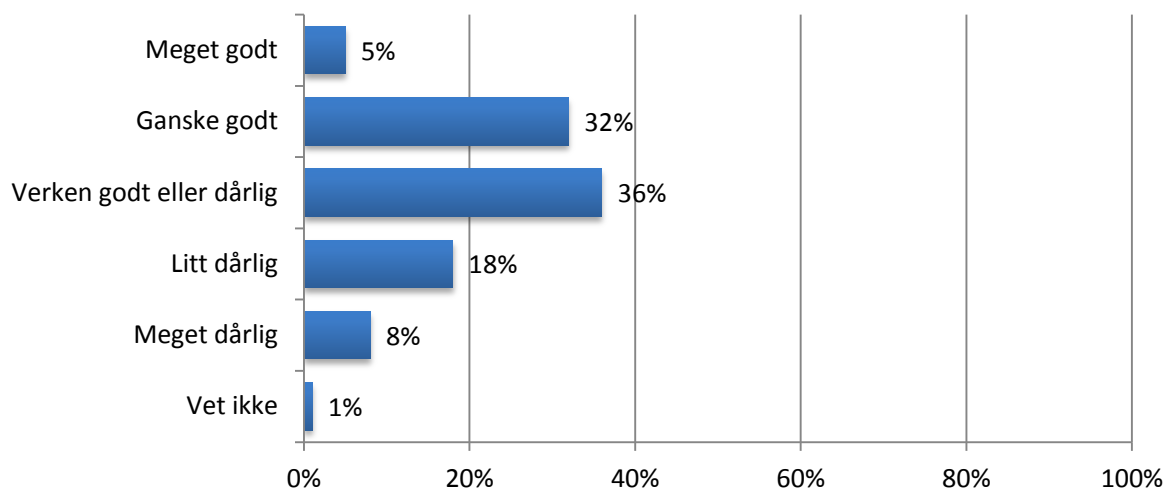
Figur 3.4: Når var du sist i kontakt med Forsvaret?



4. Forsvarets enheter og oppgaver

I undersøkelsen ble det stilt en rekke spørsmål om kjennskap til Forsvarets oppgaver, de ulike enhetene i Forsvaret og om hvilket inntrykk man har av enhetene og hvordan Forsvaret vil kunne løse ulike oppgaver. Figur 4.1 viser svarfordelingen for hvor godt eller dårlig folk mener de kjenner til Forsvarets oppgaver.

Figur 4.1: Hvor godt eller dårlig mener du at du er kjent med Forsvarets oppgaver?

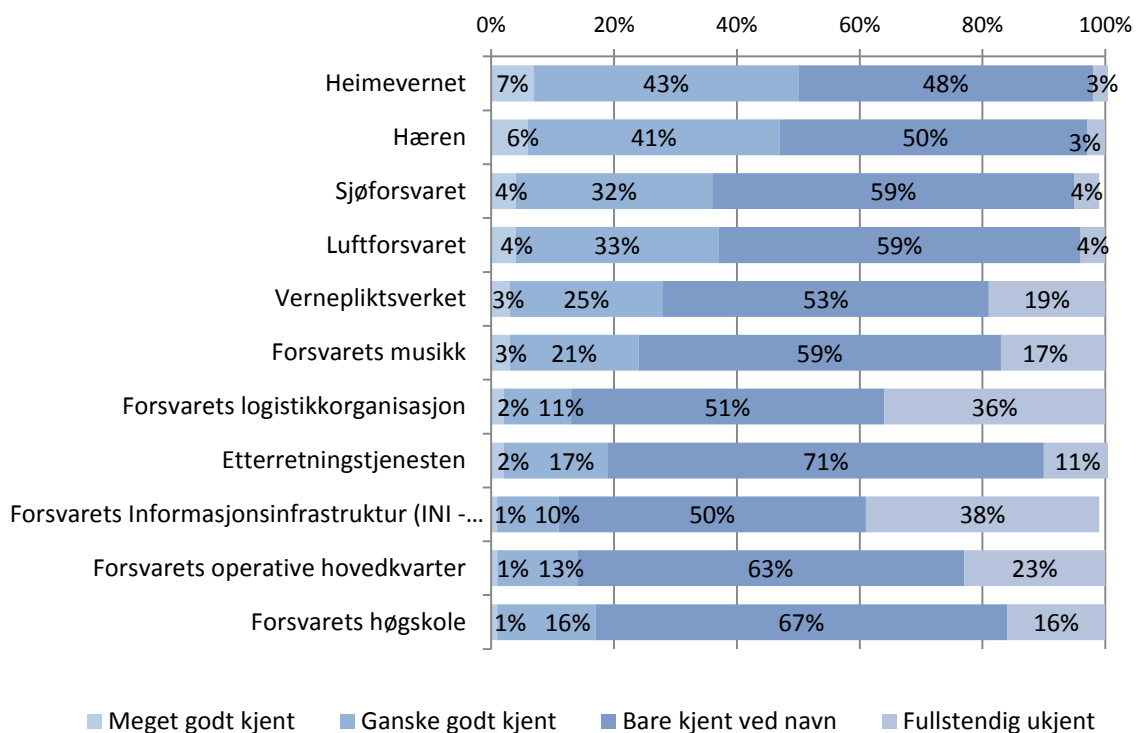


Resultatene viser at 37 % er meget eller ganske godt kjent med Forsvarets oppgaver, mens 26 % er litt eller meget dårlig kjent med dem. Svarfordelingen er omtrent den samme som i 2011. Også når det gjelder kontakt er det slik at jo kortere tid siden man hadde kontakt, jo bedre er man kjent med Forsvarets oppgaver. Menn er i større grad enn kvinner kjent med Forsvarets oppgaver, og det samme gjelder dem som har hatt personlig kontakt/erfaring med Forsvaret i de fleste sammenhenger.

Det er små forskjeller mellom fylker, bortsett fra en større andel i Vest-Agder enn ellers som oppgir at de kjenner meget dårlig til Forsvarets oppgaver (15 %).

Figur 4.2 viser i hvor godt folk kjenner til Forsvarets ulike enheter. Resultatene er omtrent identiske som ved forrige måling. Også her er det slik at menn har høyere kjennskap enn kvinner. Dette gjelder alle enhetene bortsett fra Forsvarets musikk. Det er generelt en sterk sammenheng både mellom kjennskap til- og inntrykk av enhetene, og generell interesse for- og inntrykk av Forsvaret.

Figur 4.2: Hvor godt eller dårlig kjenner du Forsvarets ulike enheter?



Kjennskapen er generelt høyest i gruppene med høy utdanning og inntekt. De yngste aldersgruppene har høyest kjennskap til Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret, Vernepliktsverket, Forsvarets logistikkorganisasjon, Forsvarets Informasjonsinfrastruktur og Etterretningstjenesten.

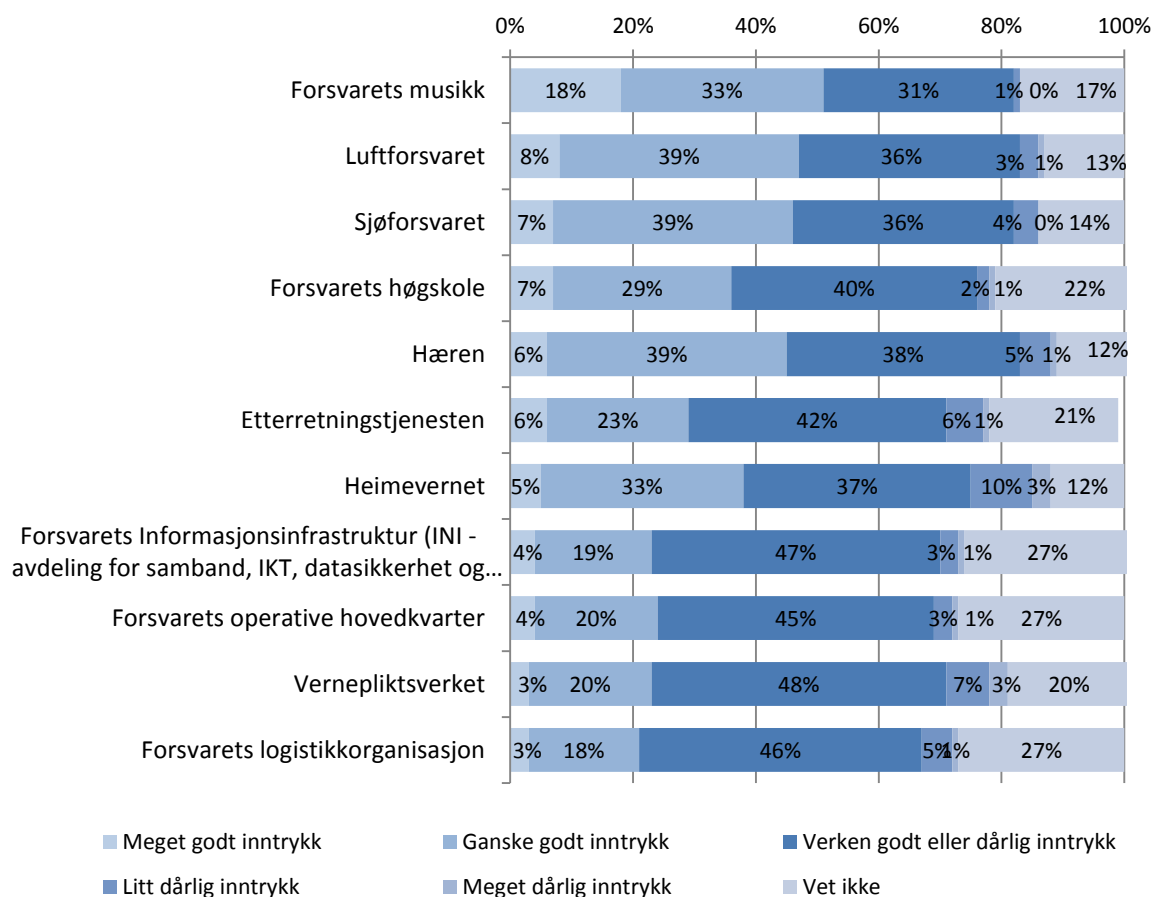
Når det gjelder fylker, finner vi noen naturlige forskjeller i forhold til hvor de ulike grenene er lokalisert, slik som at det er størst andeler i Rogaland og Hordaland som er meget godt kjent med Sjøforsvaret, og likeledes med Luftforsvaret i Nordland. I Nordland er det også en større andel som er kjent med Forsvarets operative hovedkvarter, mens Forsvarets Høgskole er best kjent i Oslo. For de andre enhetene er det små forskjeller.

Etter spørsmålet om kjennskap, ble de som hadde svart at de kjenner til de enkelte enhetene også bedt om å oppgi hvilket inntrykk de har av de enkelte enhetene. Resultatene er vist i figur 4.3. Det er stor grad av samsvar mellom hvor godt kjent enheten er og hvor godt inntrykk folk har av dem. Forskjellene mellom menn og kvinner er også noe ulikt fordelt. Menn har bedre inntrykk av Hæren og Sjøforsvaret, mens det ikke er forskjell for Luftforsvaret. Når det gjelder Vernepliktsverket og Forsvarets musikk har kvinner bedre inntrykk enn menn.

Vi finner generelt et samsvar mellom inntrykk og hvor lang tid det er siden man hadde kontakt. Dette gjelder i mindre grad for våpengrenene og for Forsvarets musikk, og i noe mindre grad for Heimevernet, enn for de andre enhetene. Generelt sett har også de yngste bedre inntrykk av de fleste enhetene enn de eldre gruppene. Generelt sett er det de som har personlig erfaring/kontakt med Forsvaret som har best inntrykk av de ulike enhetene, spesielt de enhetene de har hatt kontakt med. Dette gjelder først og fremst våpengrenene og Heimevernet, for de andre enhetene er type kontakt og erfaring av mindre betydning. For eksempel har de som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner, eller er ansatt i Forsvaret, har et bedre inntrykk av Hæren enn gjennomsnittet.

Det er små forskjeller mellom fylker, men vi finner en større andel i Østfold, og en lavere andel i Rogaland enn ellers som har et godt inntrykk av Heimevernet.

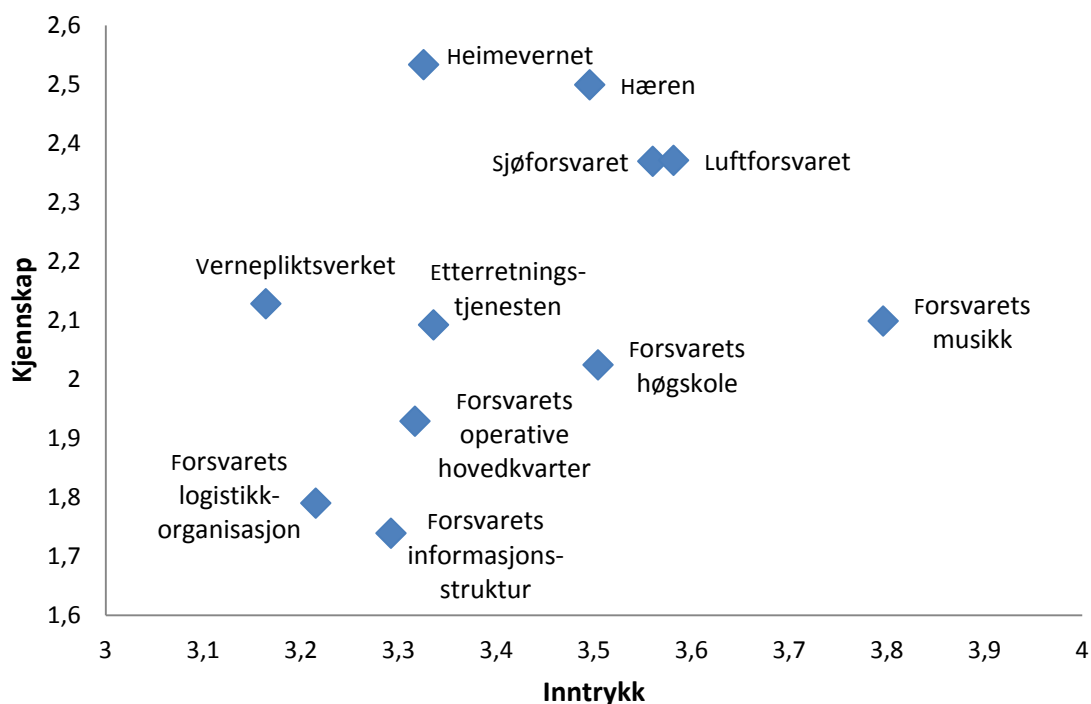
Figur 4.3: Hvor godt eller dårlig inntrykk har du av de ulike enhetene i Forsvaret?
Filter: Kjenner til Forsvarets ulike enheter



Figur 4.4. viser forholdet mellom kjennskap og inntrykk for de ulike enhetene. For å tydeliggjøre den relative forskjellen mellom enhetene viser vi her et utdrag fra den opprinnelige grafen, slik at skalaene er kuttet ulikt for henholdsvis kjennskap og inntrykk. Skalaen for kjennskap går fra 1 (fullstendig ukjent) til 4 (meget godt kjent), mens skalaen for inntrykk går fra 1 (meget dårlig inntrykk) til 5 (meget godt inntrykk)

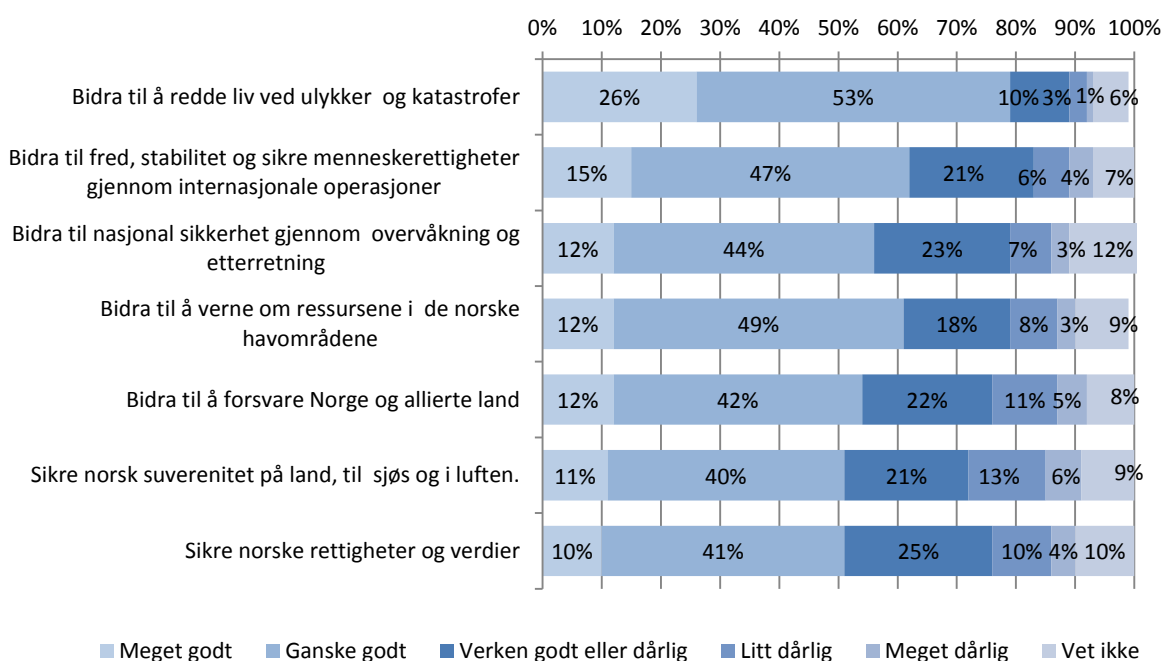
Resultatene viser at Luftforsvaret, Sjøforsvaret og Hæren scorer høyt på begge faktorene, mens for eksempel Heimevernet, som er godt kjent scorer mindre bra på inntrykk. For Forsvarets musikk er situasjonen omvendt: best inntrykk, men middels kjennskap. Forsvarets høgskole scorer derimot relativt sett bedre på inntrykk enn kjennskap. Forskjellene mellom enhetene er små, men sier allikevel noe om det relative forholdet mellom disse faktorene. Endringene siden sist er svært små.

Figur 4.4: Forholdet mellom kjennskap til- og inntrykk av Forsvarets enheter.



Det neste spørsmålet som ble stilt var hvor godt eller dårlig man mener Forsvaret løser, eller vil kunne løse en rekke oppgaver. Resultatene er vist i figur 4.5, og for alle oppgavene finner vi enten uendrede eller bedre resultater sammenlignet med 2011.

Figur 4.5: Hvor godt eller dårlig mener du Forsvaret løser/vil kunne løse følgende oppgaver:



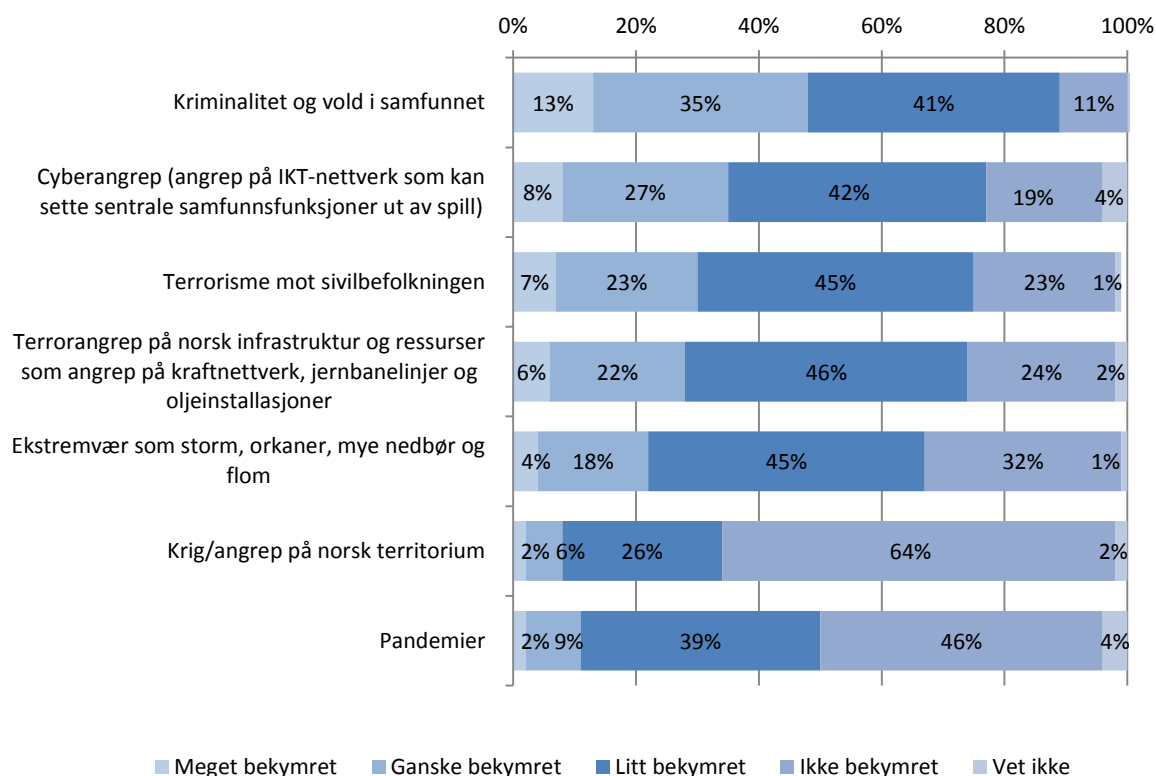
Når det gjelder tiltro til hvordan Forsvaret vil kunne løse ulike oppgaver, er det totalt 79 % som mener Forsvaret på en god måte vil kunne bidra til å redde liv ved ulykker og katastrofer. Dette tilsvarer fjorårets måling, som hadde en noe annen formulering. Som i 2011, mener 62 % at Forsvaret vil bidra til fred, stabilitet og sikre menneskerettigheter gjennom internasjonale operasjoner på en god måte. Tilsvarende andel når det gjelder å bidra til nasjonal sikkerhet gjennom overvåkning og etterretning er 56 %, denne oppgaven ble ikke målt sist. Oppfatningene av hvordan Forsvaret bidrar til å verne om ressursene i de norske havområdene er derimot bedre enn i fjor, og andelen som mener dette gjøres på en god måte er økt med 3 prosentpoeng til 61 %.

For de resterende oppgavene, som alle omhandler forsvar av norske rettigheter og landområder, er det rundt 50 % som tror Forsvaret vil kunne gjøre dette på en god måte, samtidig som 15–20 % mener Forsvaret vil løse disse oppgavene på en dårlig måte. Vi ser imidlertid en økning på 5 prosentpoeng i andelen som mener Forsvaret sikrer norsk suverenitet på land, til sjøs og i luften på en god måte.

Generelt er det relativt små forskjeller mellom undergrupper. Menn har noe lavere tiltro til Forsvarets evne til å løse disse oppgavene enn kvinner har. Det er også mindre forskjeller i forhold til når man sist hadde kontakt med Forsvaret enn for mange av de andre spørsmålene, men vi ser at det fremdeles er en liten tendens til at de som sist hadde kontakt er noe mer positive. Det at man har hatt kontakt eller erfaring med Forsvaret bidrar til å øke tiltroen til Forsvaret for disse oppgavene, men hvilken type erfaring/kontakt man har hatt med Forsvaret har liten betydning, bortsett fra at de som har hatt indirekte kontakt med Forsvaret som familie/venn av ansatt, eller som bosatt i nærheten har et noe bedre inntrykk enn andre. Som for de fleste andre spørsmål finner vi imidlertid en positiv sammenheng mellom totalinntrykk av Forsvaret, kjennskap og interesse også her. Det er svært små forskjeller mellom fylker for dette spørsmålet.

I forbindelse med oppgaveløsning ble det stilt spørsmål både om hvor bekymret folk er for ulike typer trusler mot nasjonal sikkerhet, og hvilket inntrykk de har av Forsvarets bidragsevne til å møte truslene. Figur 4.6 viser hvor bekymret folk er for ulike trusler. For å få et bedre perspektiv på trusler som er relevante for Forsvaret, har vi også inkludert andre, mer generelle trusler.

Figur 4.6: Hvor bekymret er du for følgende trusler mot nasjonal sikkerhet?



Nesten 50 % av befolkningen er meget eller ganske bekymret for kriminalitet og vold i samfunnet. I den andre enden av skalaen finner vi bekymring for pandemier hvor tilsvarende andel er 11 %. Av de truslene som er relevante for Forsvaret å bidra til å møte, er det cyberangrep, terrorangrep mot sivilbefolkningen og terrorangrep mot norsk infrastruktur folk er mest bekymret for. Her er andelen som er meget eller ganske bekymret henholdsvis 35 og 28 %, mens andelen som er litt bekymret ligger på 42-45 %. For alle disse tre har andelen som er meget eller ganske bekymret steget siden 2011, og særlig har det vært en endring i folks bekymring for terrorangrep mot sivilbefolkningen. Andelen som er meget eller ganske bekymret har steget med 6 prosentpoeng, samtidig som andelen som ikke er bekymret har sunket med 5 prosentpoeng.

Aller størst endring ser vi imidlertid i bekymringen for ekstremvær som storm, orkaner, mye nedbør og flom. Her er det 22 % (mot 13 % i 2011) som er meget eller ganske bekymret, og bare 32 % (44 % i 2011) som ikke er bekymret. Særlig er folk i Sogn og Fjordane (35 %) og Nordland (30 %) bekymret for dette. Det som oppfattes som minst truende av det som er relevant for Forsvaret, er krig eller angrep på norsk territorium, bare 8 % er meget eller ganske bekymret for dette, mens 64 % ikke er bekymret, noe som er på nivå med resultatene fra 2011.

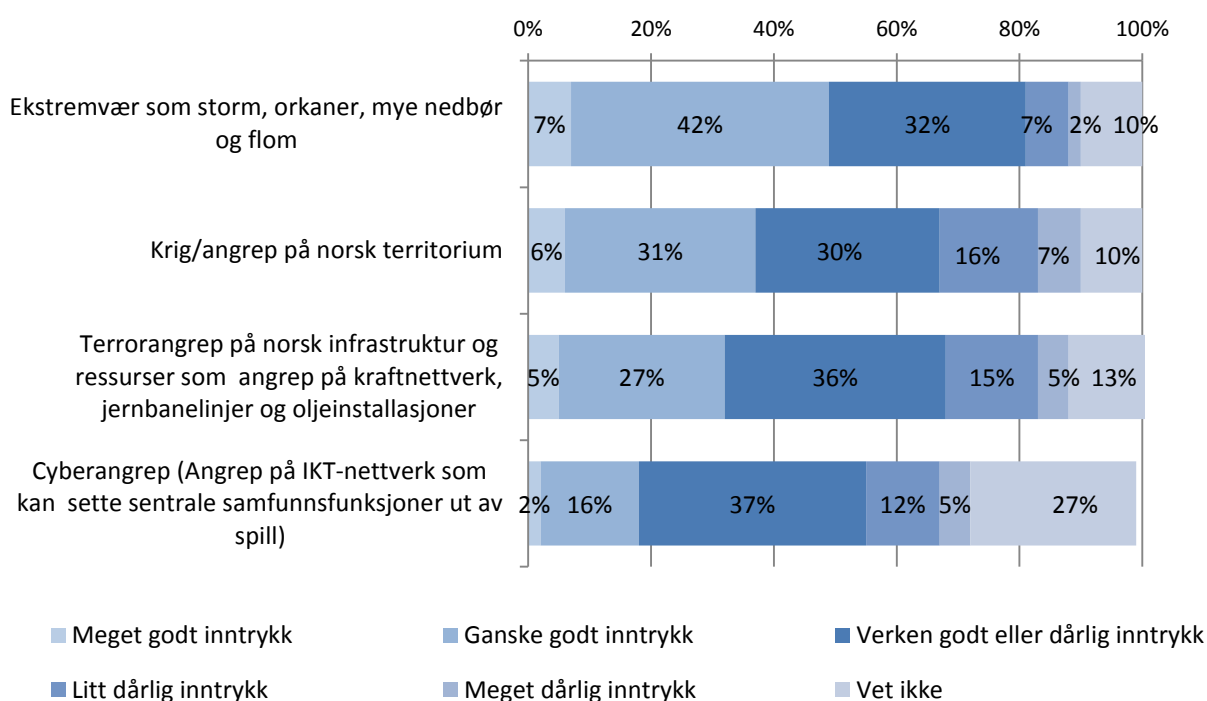
Det er små forskjeller mellom undergrupper. Folk i den eldste aldersgruppen (60+) er generelt mer bekymret enn yngre aldersgrupper, kvinner er i noen grad mer bekymret enn menn, og folk uten høyere utdanning er mer bekymret enn dem som har høyere utdanning.

Figur 4.7 viser hvilket inntrykk folk har av Forsvarets bidragsevne til å møte de av truslene som er relevante for Forsvaret. Sammenlignet med undersøkelsen i 2011, har folks inntrykk av Forsvarets bidragsevne blitt betydelig bedre på alle disse områdene. Økningen har vært særlig stor når det gjelder bidragsevne til å møte ekstremvær, her er andelen med meget eller ganske godt inntrykk på 49 %, en økning på 9 prosentpoeng siden 2011. Økningen i tilsvarende andel for de andre

truslene er på 3-4 prosentpoeng. Det er særlig positivt at inntrykket av Forsvarets bidragsevne ved ekstremvær har blitt så mye bedre siden det nettopp er ekstremvær folk er blitt mest bekymret for siden forrige måling. Hvis man sammenligner den relative forskjellen mellom i hvilken grad folk er bekymret for de ulike truslene med hvilket inntrykk de har av hvordan Forsvaret vil kunne bidra til å møte truslene, ser man ellers at rekkefølgen størrelsesmessig er noe ulik. Andelen som har tilsvarende tiltro til at Forsvaret kan bidra ved krig eller angrep på norsk territorium er 37 %. Når det gjelder terrorangrep på norsk infrastruktur og ressurser er andelen som har godt inntrykk av Forsvarets bidragsevne 32 %. Den trusselen folk har minst tro på at Forsvaret vil kunne bidra til å møte er cyberangrep, her har 18 % godt inntrykk, mot 17 % dårlig inntrykk. Det er positivt at inntrykket er blitt bedre av Forsvarets bidragsevne for de truslene folk er mest bekymret for, slik som cyberangrep.

Også her er det små forskjeller mellom undergrupper. Menn har noe dårligere inntrykk enn kvinner av Forsvarets bidragsevne, og aldersgruppen 18-24 har størst andel med meget godt inntrykk av Forsvarets bidragsevne for alle truslene. Også her finner vi en sterk positiv sammenheng mellom totalinntrykk av-, interesse for- og kjennskap til Forsvaret. Det er derimot liten sammenheng mellom når man sist var i kontakt med Forsvaret og inntrykk av Forsvarets bidragsevne til å møte disse truslene. Hvis vi ser på svarfordeling mellom fylker er det heller ikke store forskjeller, men folk i Hedmark har noe bedre inntrykk av Forsvarets evne til å møte krig/angrep på norsk territorium, og folk i Sogn og Fjordane har noe dårligere inntrykk av evnen til å møte ekstremvær.

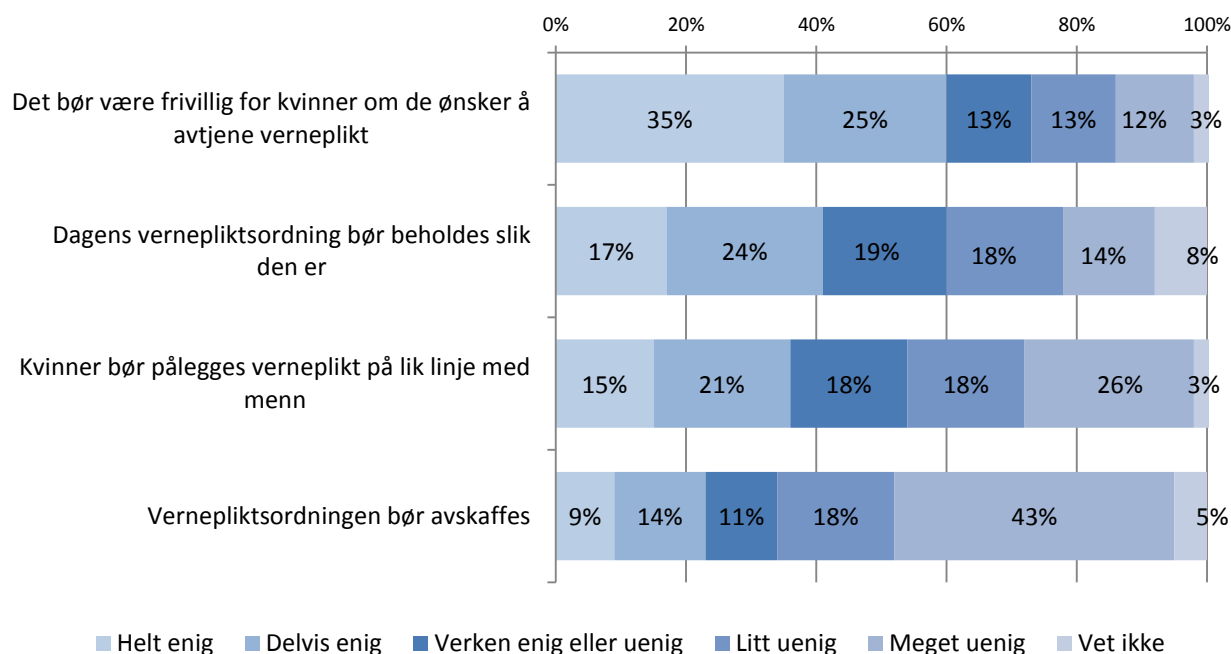
Figur 4.7: Hvor godt eller dårlig inntrykk har du av Forsvarets bidragsevne til å møte disse truslene?



5. Verneplikt

Når det gjelder holdninger til hvorvidt vernepliktsordningen bør beholdes eller avskaffes, og i hvilken grad kvinner bør delta i ordningen, er det svært store forskjeller mellom menn og kvinner. Figur 5.1 viser holdningene for hele befolkningen, mens figur 5.2 viser de samme holdningene fordelt på kvinner og menn. Samlet sett finner vi små endringer fra 2011, men endringene vi ser går i retning av en noe større skepsis overfor verneplikt for kvinner.

Figur 5.1: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander:

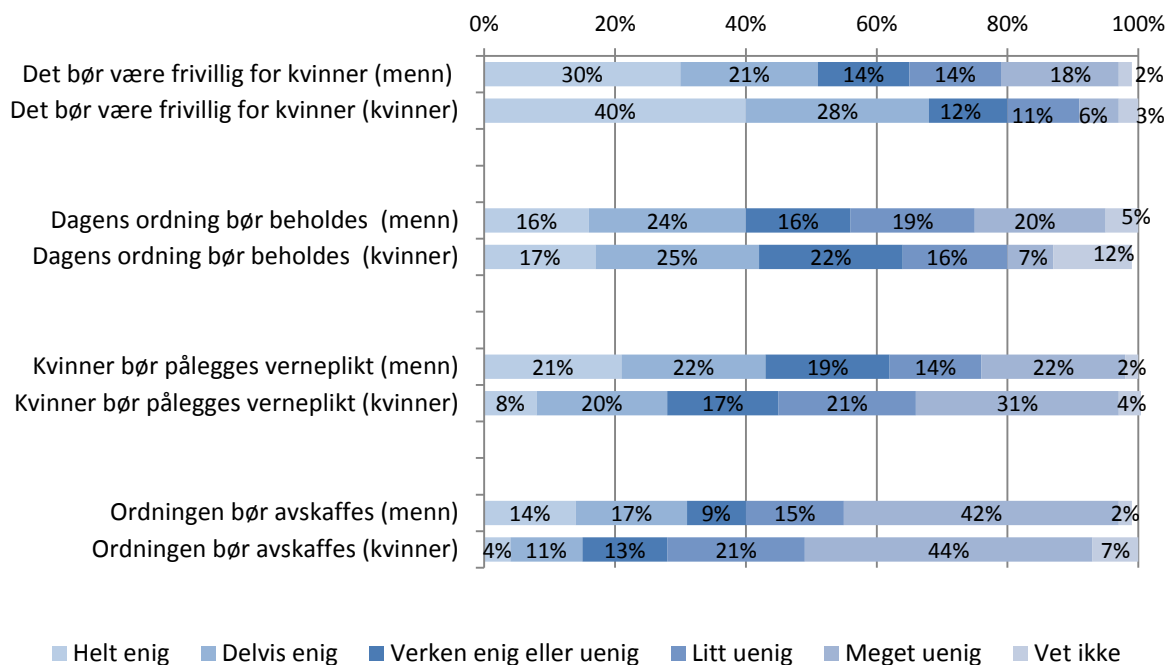


60 % av befolkningen er enige i at det bør være frivillig for kvinner om de ønsker å avtjene verneplikt, mens 25 % er uenige i påstanden. Når vi ser på fordelingen for kvinner, er 68 % enige og 32 % uenige, mens fordelingen for menn viser at 51 % er enige og 32 % er uenige. Når det gjelder holdninger til om dagens vernepliktsordning bør beholdes som den er, er det totalt 41 % som er enige i dette, mens 32 % er uenige. De eldste er i større grad enn de yngre aldersgruppene enige i denne påstanden. Det er små forskjeller mellom kjønn blant dem som er enige i at ordningen bør beholdes, men en større andel menn er uenige i dette. Forskjellen mellom kjønn blir tydeligere for påstanden om at kvinner bør pålegges verneplikt på lik linje med menn. I befolkningen er 36 % enige i dette, mens 44 % er uenige. Fordelingen mellom kjønn viser at 43 % av mennene er enige i dette, mot 28 % av kvinnene. For påstanden om at vernepliktsordningen bør avskaffes er totalt 23 % enige. Menn er i større grad (31 %) enn kvinner (15 %) enige i dette. Det er svært liten forskjell mellom fylkene når det gjelder holdninger til verneplikt.

Vi ser en sammenheng mellom godt inntrykk/kjennskap og høy interesse for Forsvaret, og enighet i at dagens ordning bør beholdes som den er. Tilsvarende ser vi en sammenheng mellom dårlig inntrykk / lav interesse og enighet i at vernepliktsordningen bør avskaffes. Når det gjelder spørsmålet om kvinner bør pålegges verneplikt, er det liten sammenheng med inntrykk av Forsvaret, men kjennskap og interesse ser ut til å øke grad av enighet i at kvinner bør pålegges verneplikt, og at det ikke bør være frivillig. Det har liten betydning for dette spørsmålet når man sist hadde kontakt med Forsvaret, men de som har avtjent førstegangstjeneste eller har erfaring fra Heimevernet er i større grad enn gjennomsnittet enige i at ordningen bør avskaffes. De som har hatt annen kontakt/erfaring med Forsvaret er i større grad enn andre uenige i at ordningen bør

avskaffes. På samme måte ser vi at de som har hatt personlig erfaring eller kontakt med Forsvaret i større grad enn andre mener at kvinner bør pålegges verneplikt, og at dette ikke bør være frivillig. De som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner er vel og merke ikke i like stor grad enige i at kvinner bør pålegges verneplikt. Når det gjelder fylker finner vi små forskjeller, men folk i Oslo er i større grad enn andre steder enige i at ordningen bør avskaffes.

Figur 5.2: Svarfordeling mellom kvinner og menn for påstanden om verneplikt:



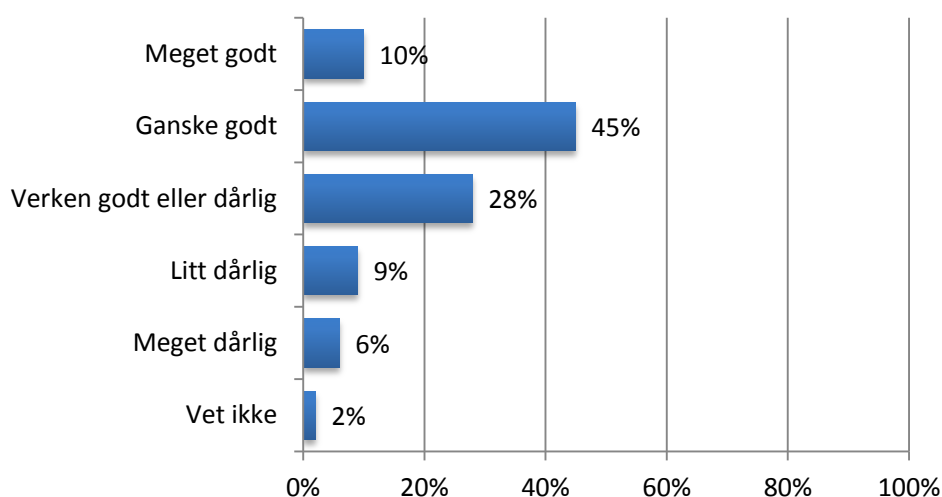
6. Utdanning

I denne delen av undersøkelsen ser vi på i hvilken grad befolkningen er kjent med mulighetene for å ta utdanning i Forsvaret, og vurderinger av- og interesse for en utdanning i Forsvaret.

Figur 6.1 viser i hvilken grad folk er kjent med utdanningsmulighetene. 55 % oppgir at de er meget eller ganske godt kjent med mulighetene for å ta utdanning i Forsvaret. Bare 15 % oppgir at de er litt eller meget dårlig kjent med disse mulighetene. Sammenlignet med 2011, ser vi at det er en noe lavere andel som oppgir å være kjent med mulighetene for å ta utdanning i Forsvaret i år.

Menn er i mye større grad enn kvinner kjent med mulighetene for å ta utdanning i Forsvaret (62 % mot 49 % er meget eller ganske godt kjent med mulighetene). Det er også en høyere andel blant de yngste (18-24 år) enn blant eldre aldersgrupper som er kjent med mulighetene. Også her finner vi en naturlig positiv sammenheng mellom totalinntrykk, kjennskap og interesse for Forsvaret. Det er små forskjeller mellom fylkene.

Figur 6.1: Hvor godt eller dårlig er du kjent med mulighetene for å ta utdanning i Forsvaret?

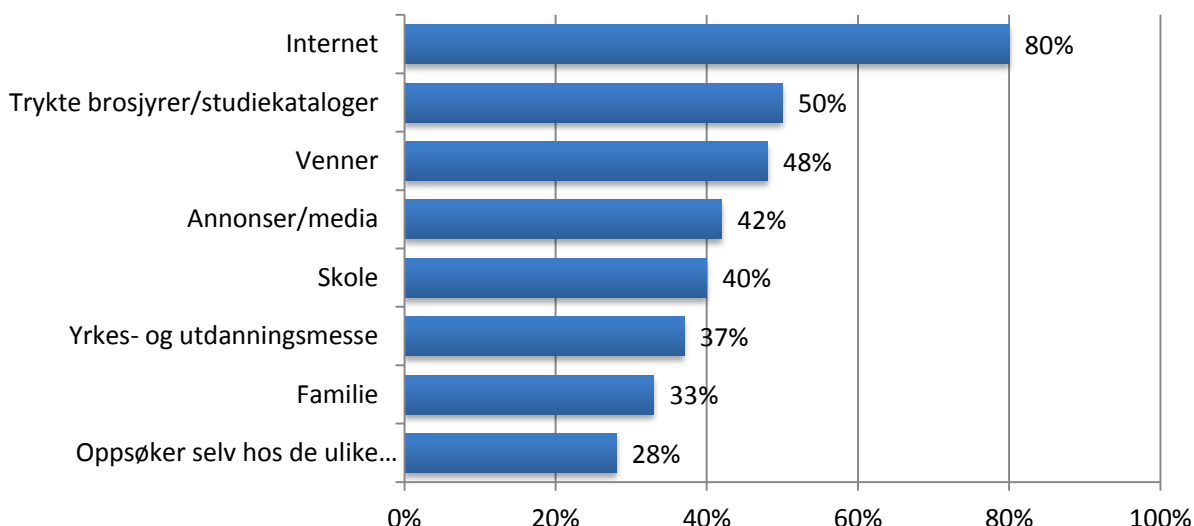


De som besvarte undersøkelsen og er under 30 år (totalt 20 %), ble også spurt om hvor de får informasjon om utdanningsmuligheter fra. Figur 6.2 viser svarfordelingen for dette. Her hadde man anledning til å oppgi flere svar.

Internet er den viktigste kilden til informasjon om utdanningsmuligheter. 80 % oppgir internet som informasjonskilde. På tross av dette er det fremdeles viktig med skriftlig informasjon, omtrent 50 % oppgir trykte brosjyrer og studiekataloger som en viktig kilde til informasjon. Dette er en nedgang på 10 prosentpoeng fra 2011, helt i tråd med Forsvarets strategi på dette området.

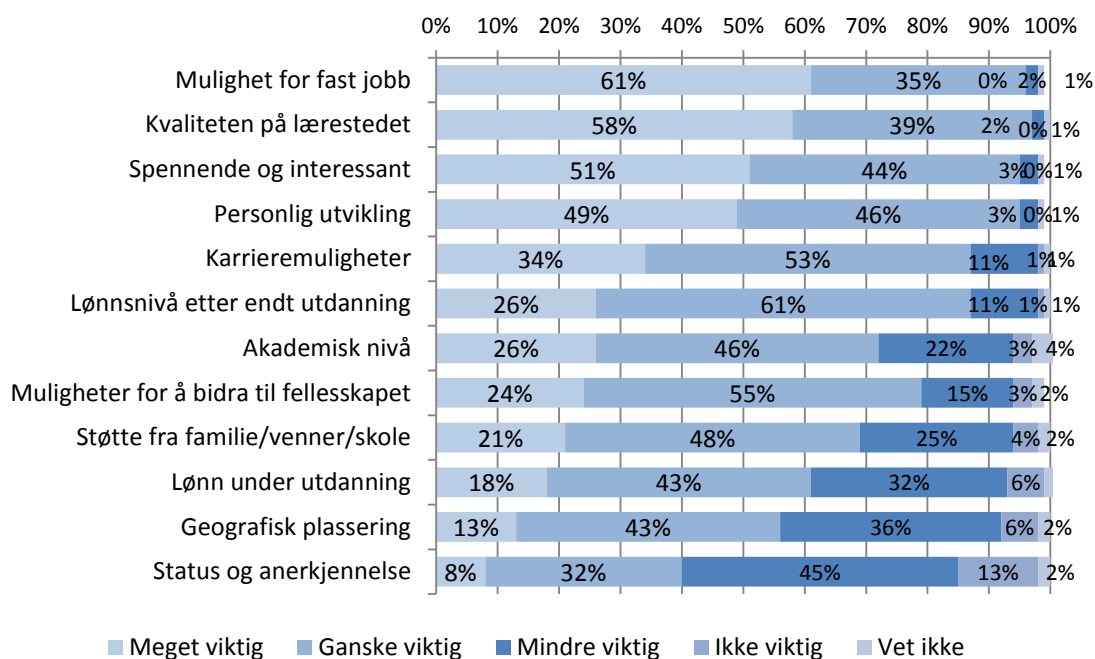
Kvinner får i større grad enn menn informasjon fra annonser/media, mens de som har høyest interesse for spørsmål som har med Forsvaret å gjøre også i størst grad henter informasjon fra internet. Ellers er det små forskjeller mellom undergrupper her.

Figur 6.2: Hvor får du informasjon om utdanningsmuligheter fra?



I undersøkelsen ble det stilt spørsmål om hvor viktig ulike forhold bør være når man skal velge utdanning generelt, og deretter ble man bedt om å vurdere de samme forholdene ved en utdanning i Forsvaret sammenlignet med andre utdanninger. Figur 6.3 og 6.4 viser hvilke forhold folk mener bør vektlegges generelt ved valg av utdanning, og hvordan en utdanning i Forsvaret vurderes sammenlignet med andre utdanninger.

Figur 6.3: Hvor viktige mener du følgende forhold bør være når man skal velge utdanning?



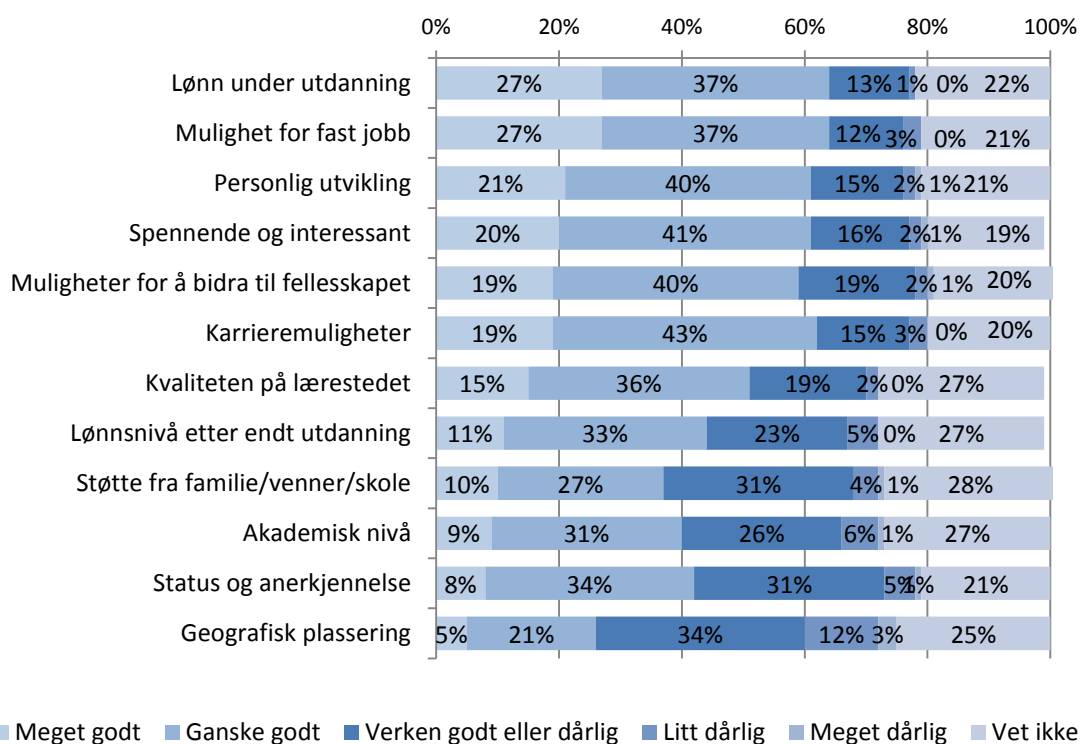
Muligheten for fast jobb og kvaliteten på lærestedet vurderes som de viktigste faktorene totalt sett. Særlig den yngste aldersgruppen legger vekt på muligheten for fast jobb. For dette forholdet er det

ellers liten forskjell mellom undergrupper. Deretter følger spennende og interessant og personlig utvikling. Særlig de yngste aldersgruppene vektlegger spennende og interessant. Karrieremuligheter og lønnsnivå etter endt utdanning følger etter, her er det liten forskjell mellom undergrupper. De forholdene som blir tillagt minst vekt er lønn under utdanning, geografisk plassering og status og anerkjennelse.

Figur 6.4 viser hvordan en utdanning i Forsvaret vurderes når det gjelder disse forholdene. Resultatene viser at rangeringen av forholdene blir noe annerledes her. Lønn under utdanning kommer høyest, det er jo naturlig at Forsvaret scorer høyt på dette forholdet sammenlignet med de fleste andre utdanninger som ikke tilbyr lønn under utdanning. Det er særlig de eldste aldersgruppene (40+) som vektlegger dette, og menn i større grad enn kvinner.

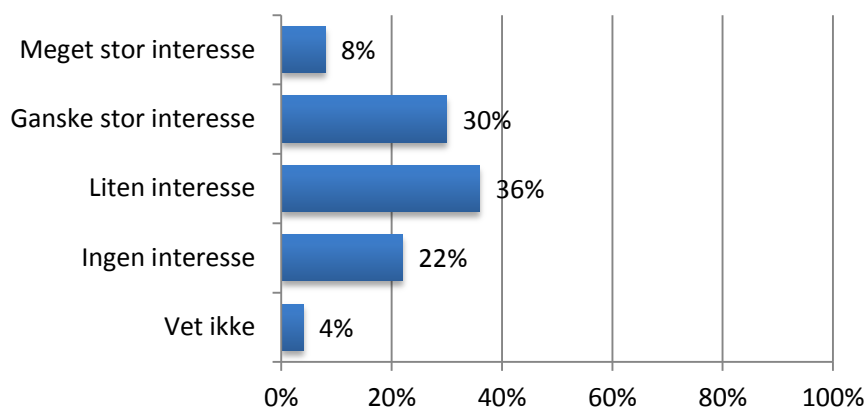
Rekkefølgen på de øvrige faktorene er ikke så ulik, men både kvaliteten på lærestedet og akademisk nivå kommer en del lavere enn i den generelle vurderingen. De yngste (18-24 år) vurderer Forsvaret bedre enn gjennomsnittet når det gjelder status og anerkjennelse, personlig utvikling, muligheter for å bidra til fellesskapet og støtte fra familie/venner/skole.

Figur 6.4: Hvor godt eller dårlig vil du vurdere følgende forhold ved en utdanning fra Forsvaret sammenlignet med andre utdanninger?

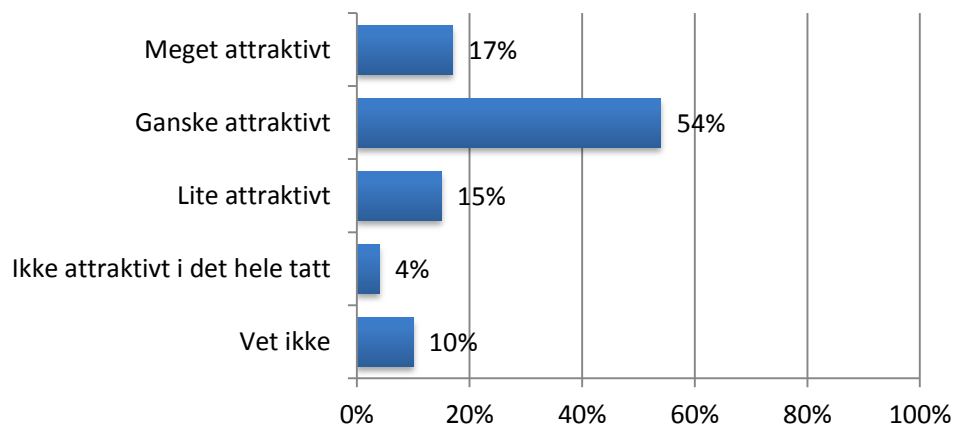


De siste spørsmålene innenfor utdanningsområdet omhandler hvor interessert man ville være i å ta en utdanning i Forsvaret, eventuelt anbefale andre å gjøre det. De under 30 ble spurt om hvor stor interesse de ville hatt for å velge en utdanning i Forsvaret (Figur 6.5), mens de over 30 ble spurt om hvor attraktivt de mener det ville være å ta en utdanning i Forsvaret dersom de skulle anbefale det til en som er ung i dag (Figur 6.6).

Figur 6.5: Uavhengig av hvilken utdanning du eventuelt har valgt. Hvor stor interesse ville du hatt for å velge en utdanning i Forsvaret?



Figur 6.6: Hvis du skulle anbefale en utdanning til en som er ung i dag. Hvor attraktivt mener du det ville være å velge en utdanning i Forsvaret?



Resultatene viser at en utdanning i Forsvaret vurderes som mer attraktivt av de eldre enn av de yngre. Vi ser også en liten økning (3 prosentpoeng) fra 2011 i andelen som vurderer en utdanning i Forsvaret som meget attraktivt blant de eldre. Utover det er vurderingene nærmest identiske med forrige måling.

I gruppen under 30 år (figur 6.5) finner vi at en større andel menn (43 %) enn kvinner (31 %) ville hatt meget eller ganske stor interesse for å ta en utdanning i Forsvaret. Blant de som har avtjent førstegangstjeneste er andelen 34 %. Det er liten forskjell mellom fylker.

Blant dem som er over 30 (figur 6.6) er det små forskjeller i undergrupper. De som selv har bakgrunn fra Forsvaret, eller har familie eller venner som har det vil i større grad enn andre anbefale unge å ta utdanning i Forsvaret, dette gjelder imidlertid ikke dem med erfaring fra Heimevernet og førstegangstjeneste. Det er også slik at de som har hatt kontakt med Forsvaret de siste 5 årene i større grad enn andre vil anbefale en utdanning i Forsvaret.

For å se nærmere på disse resultatene har vi gjort en regresjonsanalyse av hvilke forhold ved en utdanning i Forsvaret som påvirker hvor interessert man ville være i å ta, eller anbefale, en slik utdanning. Resultatene (tabell 6.1) viser at det er ulike forhold som er viktige for de unge som selv skal oppgi hvor stor interesse de ville hatt, og for de eldre som skal vurdere i hvilken grad de ville

anbefale en utdanning i Forsvaret. Faktorene er rangert etter hvor stor påvirkningskraft de har på vurderingene.

Tabell 6.1: Faktorer som påvirker hvor attraktiv man vurderer en utdanning i Forsvaret å være i ulike aldersgrupper.

Unges egen interesse	Eldres vilje til å anbefale
Spennende og interessant Karrieremuligheter Akademisk nivå Støtte fra familie og venner Personlig utvikling Mulighet for fast jobb	Spennende og interessant Kvaliteten på lærestedet Status og anerkjennelse Personlig utvikling Karrieremuligheter Støtte fra familie og venner

Resultatene viser at for begge aldersgruppene er "spennende og interessant" det som i størst grad påvirker oppfatning av en utdanning i Forsvaret. For de unge er karrieremuligheter og akademisk nivå også viktige faktorer, mens kvalitet på lærestedet og status og anerkjennelse vurderes som viktigere av de eldre. Mulighet for fast jobb er også en viktig faktor for de unge, som ikke ser ut til å være særlig avgjørende for den eldste gruppen.

Faktorene som er avgjørende har endret seg noe siden 2011. Da var både lønnsnivå etter endt utdanning og geografisk plassering faktorer som påvirket de unges oppfatning i negativ retning, mens mulighet for fast jobb og karrieremuligheter ikke var spesielt viktig. Støtte fra familie og venner ble ikke vurdert som en viktig faktor for noen av gruppene i 2011.

7. Arbeidsplass

Figur 7.1 viser hvordan Forsvaret vurderes som arbeidsplass for en rekke påstander. Resultatene viser at 72 % oppfatter Forsvaret som en arbeidsplass som tar vare på sikkerheten til de ansatte og 61 % mener at Forsvaret er en trygg arbeidsplass. Vi ser en økning som mener disse påstandene passer for Forsvaret, og andelen som mener at Forsvaret tar vare på sikkerheten til sine ansatte har økt med 5 prosentpoeng siden 2011. Det er positivt at vi finner de største andelene som er enige i dette blant de ansatte, deres familie/venner, og blant dem som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner.

Omtrent halvparten mener at Forsvaret er en arbeidsplass som passer like godt for menn som for kvinner og bør gjenspeile samfunnets kulturelle mangfold. Særlig blant ansatte og blant dem som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner finner vi høyere andeler enn ellers som mener at Forsvaret er en arbeidsplass som passer like godt for menn som for kvinner. Når det gjelder at Forsvaret er en arbeidsplass som bør gjenspeile samfunnets kulturelle mangfold, er det mer delte meninger, og en noe mer negativ holdning blant dem som har hatt personlig erfaring eller kontakt med Forsvaret.

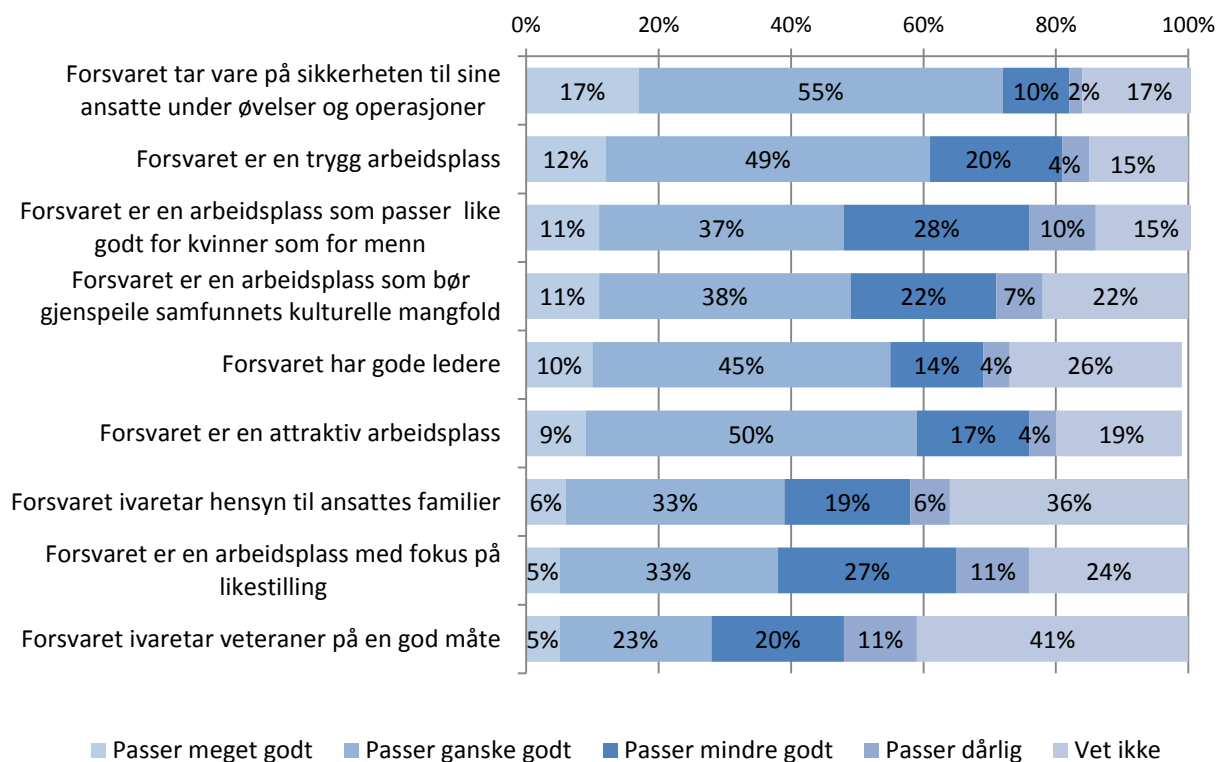
Over halvparten mener også at Forsvaret er en attraktiv arbeidsplass og har gode ledere, mens 38 % mener Forsvaret er en arbeidsplass med fokus på likestilling. Vi ser at de fleste som har personlig erfaring fra Forsvaret er enige i at det er en attraktiv arbeidsplass, mens det er mer delte meninger om hvorvidt Forsvaret har gode ledere. De gruppene som i størst grad er enige i dette, er de som tidligere har vært ansatte i Forsvaret, og de som har bakgrunn fra Krigsskolen og Befalskolen.

Når det gjelder hensyn til ansattes familier ser vi at andelene som mener dette passer for Forsvaret har økt med 6 % siden 2011. Det er også her slik at de som har hatt erfaring eller kontakt med Forsvaret, og i særlig grad de som har hatt kontakt med Forsvaret for inntil fem år siden er mer positive enn de som sist hadde kontakt for mer enn seks år siden eller ikke har hatt kontakt/erfaring med Forsvaret.

Også inntrykket av hvordan Forsvaret ivaretar veteraner på en god måte har endret seg positivt siden 2011. Det er tydelig at Forsvarets fokus på dette området den siste tiden har bidratt til at andelen som mener dette utsagnet passer for Forsvaret har økt med 6 % siden forrige måling. Vi finner at det er en større andel blant dem som er ansatte i Forsvaret som mener at dette passer godt for Forsvaret, mens det blant tidligere ansatte og dem som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner er større andeler enn ellers som er uenige i at dette passer for Forsvaret.

Kvinner svarer i større grad enn men at de ikke vet hvordan Forsvaret er som arbeidsplass, mens den yngste aldersgruppen generelt sett er mest positiv til de fleste forholdene. Blant dem som har hatt erfaring/kontakt med Forsvaret er oppfatningene ganske delte på de ulike områdene. Generelt sett tyder resultatene på at oppfatningen og inntrykkene av Forsvaret som arbeidsplass er bedret, da vi ser at de som er ansatte i Forsvaret i dag har et gjennomgående mer positivt inntrykk enn de som er tidligere ansatte. Vi ser også en gjennomgående mer positiv holdning blant dem som er familie/venn til ansatte i Forsvaret i dag, enn blant dem som er familie/venn til tidligere ansatte.

Figur 7.1: Nedenfor følger noen utsagn om Forsvaret som arbeidsplass. Hva er ditt inntrykk av hvor godt eller dårlig disse utsagnene passer for Forsvaret?



8. Den norske soldat

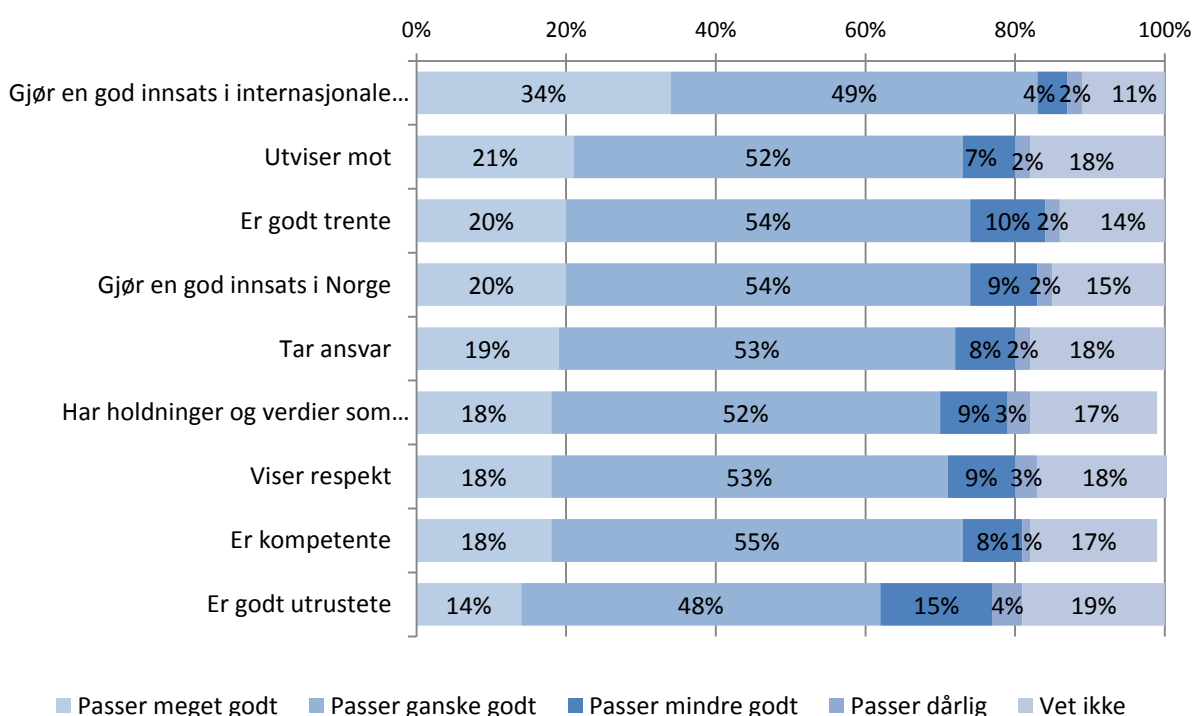
I undersøkelsen ble respondentene bedt om å vurdere hvor godt ulike beskrivelser passer på norske soldater. Det ble presisert at vi med soldater i denne sammenheng mener alt militært personell. Beskrivelsene var:

- Har holdninger og verdier som representerer Norge på en god måte
- Viser respekt
- Tar ansvar
- Utviser mot
- Er godt trent
- Er godt utrustet
- Er kompetent
- Gjør en god innsats i internasjonale operasjoner
- Gjør en god innsats i Norge

Figur 8.1 viser at norske soldater vurderes meget bra, og sammenlignet med 2011 er inntrykkene bedret eller uendret for samtlige beskrivelser. Det er fremdeles norske soldaters innsats i internasjonale operasjoner som vurderes aller best. Hele 83 % av befolkningen mener at norske soldater gjør en god innsats i internasjonale operasjoner. Her er det små forskjeller mellom undergrupper og sammenlignet med forrige måling.

Inntrykket er i størst grad forbedret når det gjelder inntrykket av at norske soldater har holdninger og verdier som representerer Norge på en god måte. Fjorårets måling kan her ha vært påvirket av kritisk medieoppmerksomhet, men i årets måling er andelen som mener denne beskrivelsen passer hele 7 prosentpoeng større. Også "er godt trente", "gjør en god innsats i Norge", "viser respekt" og "er godt utrustet" har økt med 4-5 prosentpoeng i denne målingen.

Figur 8.1: Hvor godt eller dårlig synes du følgende beskrivelser passer på norske soldater?



Også for dette spørsmålet ser vi en tydelig forskjell mellom dem som har hatt kontakt med Forsvaret de siste fem årene, og dem som sist hadde kontakt med Forsvaret for mer enn fem år siden. De som sist har vært i kontakt med Forsvaret er mye mer positive i sine vurderinger av norske soldater enn andre. Generelt sett er det relativt små forskjeller mellom undergrupper. Menn mener i større grad enn kvinner at norske soldater gjør en god innsats i internasjonale operasjoner. Det er også her en positiv sammenheng mellom totalinntrykk, kjennskap til- og interesse for Forsvaret, og inntrykket av norske soldater. De som har hatt erfaring/kontakt med Forsvaret mener i større grad enn andre at norske soldater har gode holdninger, utviser mot, er kompetente og gjør en god innsats både i internasjonale operasjoner og i Norge. Dette gjelder ikke for dem som har bakgrunn fra Heimevernet.

9. Forsvarets rolle

Det siste spørsmålet er hvor nødvendig befolkningen mener det er å ha et forsvar. Figur 9.1 viser at 89 % av befolkningen mener det er meget eller ganske nødvendig å ha et forsvar i dagens situasjon. Resultatene viser ingen endring fra 2011. Her er det også liten forskjell mellom undergrupper, bortsett fra at de som har bakgrunn fra, eller tilknytning til Forsvaret i større grad er enige enn resten av befolkningen. Bare 1 % mener at det ikke er nødvendig for Norge å ha et forsvar i dagens situasjon.

